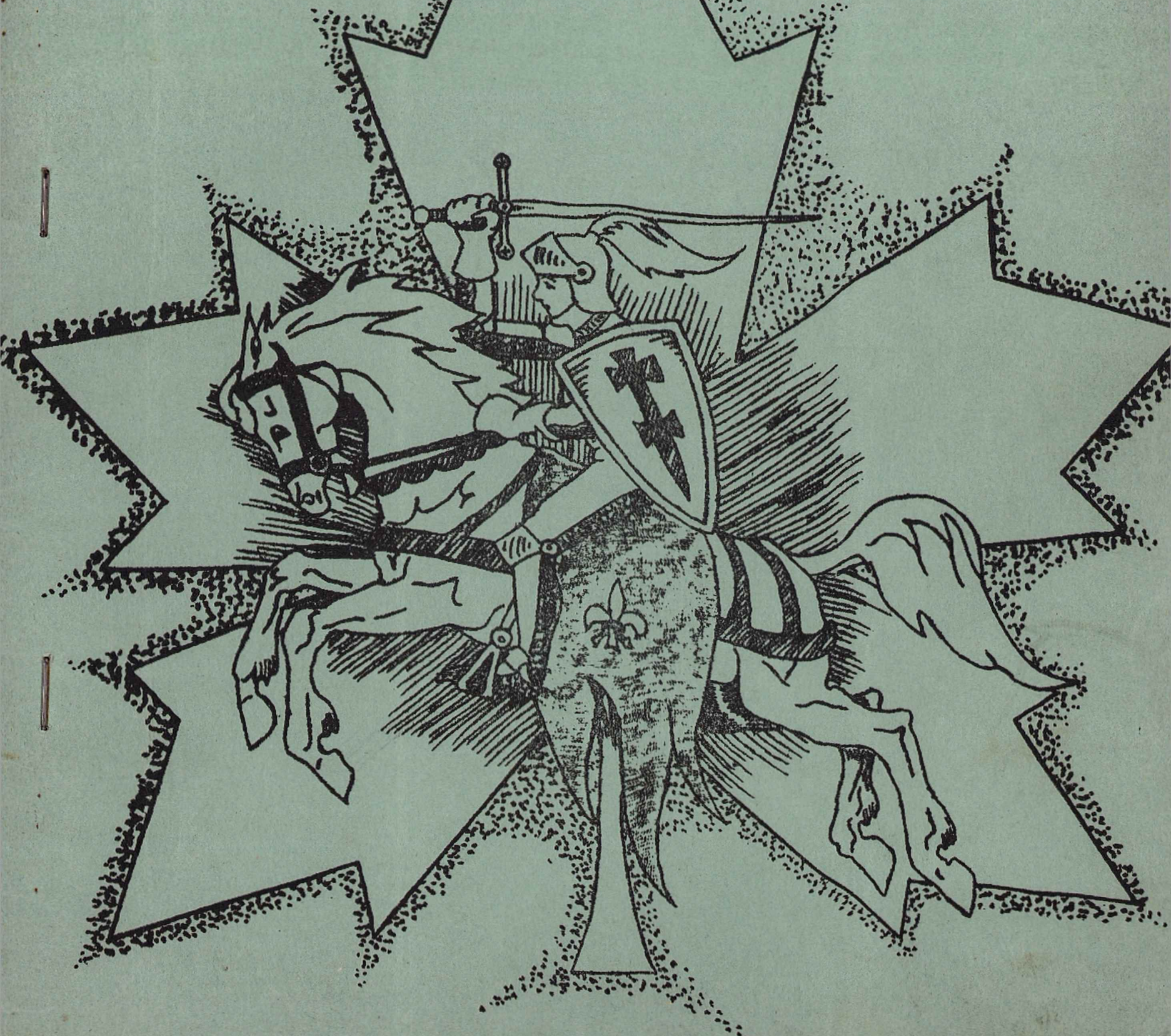

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

N E P R I K L A U S O M A L I E T U V A
(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 56 - 57 Montreal, Sausio - Vasario mėn. 1946 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale.

Prenumerata Metams:	Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$1.00	Canada \$1.00
Užsieny 1.50	Other Countries 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa".

TĖVYNĖ

- K A S T Y T I S

Vis mūsų žalios, skaisčios girios dunda,
Bet ne gegutės mūsų gaudžiaja gaida;
Tai tolių toliai atkartoja skundą
Vargingų motinų, kurių sirdyj žaizda.

Vis rausta mūsų upės ir šaltiniai,
Bet ne atosvaistem nuo vakaro gaisų;
Tai kraujo ūpeliai begaliniai
Sunų, prazuvusių nuo karo pabaisų.

Ant kryžkelės, ant pereinamo tako,
Pasvaitese baisių, negestancijų karų,
Kasnelis menkas žemės tau pateko,
Tarp kruvinų rytų ir siaubo vakarų.

Ir amžiais vis, po šventą mūsų kraštą
Barbarai svaistosi, kaip pranasai mirties!
Ir amžiais vis, nesi tu skausmo našta,
Tevyne-kankine be skundo ir kaltės.

Kai virš galvos svečių kraštų žydrynė,
Kada po kojomis mums žeme švėtima -
Toli, toli palikusi Tevynė,
Kokia Tu mums brangi, kokia mums artima!

LIETUVOS PASTANGOS

IŠEITI Į JŪRĄ

* * * * *

Jeigu kitų tautų jūrininkystės istorija yra glaudžiamame sąrišyje su visos tautos istorija, tai mes negalime apie savo to pasakyti. Iš visos Baltų seimos tik senovės prūsai jūros nevenge, turėjo nemažą zvejybos laivyną, kuris puolant priešą pavirsdavo karo laivynu. Iš viso tų laikų žinių labai mažai, bet ir tas pacias reikėtų su atsargumu priimti.

Mūsų kunigaikščiai, išaugę toliau nuo jūros, nesuprato jos reikšmės, todėl jiems žirgas buvo daug artimesnis negu laivas ir vanduo jiems buvo reikalingas po kelionės nugiprausimui ir tiems patiems žirgams pagindyti. Pasakoje to, lietuviai užkariavo placius Rusijos, bei Ukrainos plotus, pasiekdavo Maskvą, plačiai priejo prie Juodųjų jūrų, o savo pačių zemeje kryžiuočių ordono buvo visai atstumti nuo jūros, net Nemuno žiočių neislaikę savo valdžioje, nekaltant apie tai, kad Klaipėdos nesistengė iš ordono išveržti. Nepagėrėjo padėtis nei po Žalgirio mūšio 1410 m., nei susijungus unija su Lenkija, nei turint lenkams vasalo savo buvusį kietą priešą kryžiuočių ordoną.

Savo laiku, dar prieš III Lietuvos - Lenkijos padalinimą, buvo taip pat įrengtas Svėntosios uostas, bet vėliau kitiems uostams spaudžiant, turėjo būti išgriautas. Rusų valdymo laikais, Tiskevičius norėjo Palangą paversti uostu, bet tas sunkiai buvo įvykdoma dėl seklaus jūros pakraščio ir jis galejo pastatyti tik ilgą tiltą į jūrą, kuris ir dabar tebėstovi.

Tikrės pastangos buvo padarytos atgavus nepriklausomybę ir pasibaigus laisvės karams. Iš viso reikia pripažinti, kad mūsų tauta ilgą laiką budamą pavergta ir atstumta nuo jūros pasidare sesli ir neveikli. Ūkininkui laivo ir kitų susisiekinimo priemonių nereikėjo, kadangi jis turėjo vežimą. Budavo net taip, kad motinos vaikus vandeniui gasdindavo. Didžiumo inteligentų išaugo ir išsimokslino Rusijos plotuose, toli nuo jūros, todėl ją žinojo tik kaip gilų ir platų vandenį. Judrusis tautos clementas išemigravo, bet ir tai rašydavo laiškuose apie baisią jūros kelionę; todėl jūra liaudyje buvo laikoma siaubu. Iš kitos pusės paėmus mūsų krastas buvo išraižytas gausiu upių tyvuliavo daug ežerų ir neisbreramų pelkių. Prie tų vidaus vandenų gyveno daug zvejų, kurie su vandeniui buvo artimai susigyvenę. Taip pat didžiama lietuvių mokejo plaukti. Jaunvalstybės gyvavimo pradžioje buvo iskeista iš Latvijos Palanga, žinoma dėl savo istorinio garso. Asmenų, kurie aukščiau buvo jūrinėje tarnyboje, rasit labai mažai. Dar vykstant nepriklausomybei kovoms buvo nupirkti du nedideli buriniai laivai "skunerio" tipo "Juratė" ir "Kastytis", kurie

plaukiojo po lietuviška vėliava ir buvo registruoti Jurbarko uoste. Tik ne vienas jūrininkas, vartydamas jūrlapius (seamap) nerasdavo tokio uosto. Ir kur gi rasi, jei tai buvo Nemuno uostas apie 100 km. atstume nuo jūros. Vienam tų laivų vadovavo ir lietuvis kapitonas a. a. Andžejauskas. Žinoma tie laivai greitai dingę, nes neturejo užnugario. Pradejo kurtis jūrinės sąjungos k. a. Lietuvos Jurininkų Sąjunga, Jūros skautai, na ir vandens sporto klubai. 1923 m. sausio m. 15 d. atvaduojama Klaipėda. Jurininkystės propoganda darosi lengvesnė. Italką ateina moterys, kurios buriasi "Lietuvos Moterų Tautiniam Laivynui Remti Draugiją", kuri selpia jūros skautus, jūrininkystės mokslus einanti jaunimą, varo propogandą spaudoje. 1926 m. nuperka jos Klaipėdos jūros skautams jacht-kuterį už Lt. 10,000. Prie Aukštesniosios Technikos Mokyklos Kaune įsteigiamas jūrininkystės skyrius, iš kurio po vienu metų, išsiunčiama keliolika jaunuolių į Suomijos jūrininkystės mokyklą. Jūrinės organizacijos nesiliauja irrodinėjusios visuomenei apie jūros naudingumą, rasomi valdžiai tautinio laivyno steigimo reikalu memorandumai, bet valdžioje sėdėjo žmonės išaugę rusiškoje dvasioje ir žinojo, kad kaž kur Sibire tokių nebuvo, kurie kalbėtų, jog "tauta be laivyno, tai paukštis be sparnų, žuvis be pelėku, briedis su medinėmis kojomis, ūkininkas mediniu arklų, Dievo posūnis ir žmonijos vergas". Jūra jiems buvo tai Palanga, kur galima linksmai pafliktuoti, taukus prieš saulę pakepinti ir raudoną sprandą sūriame jūros vandenyje pamirkyti. Ko tie jūrininkai ir tas jų sukurstytas jaunimas (jau vakaristiskos dvasios) nori? Ar pamišo! - į jūrą laivu! - juk laivai gali pakęsti, o jie visi prigerti - baisu! Ir kai tokiam išaiškini, kad daugiau šiai žmones miršta lovoje, bet niekas nesibijo į lovą gulti - tada jis nusiųpso, užsirkto cigaretę ir juokiasi patenkintas plekę glostydamas, arba auksine laikrodžio grandinele zaisdamas taria: idomu, idomu - pažiūrėšime. Bet tuo viskas ir baigdavosi. Tai mat su kuo reikėjo reikalaureti.

1928 m. įsisteigė laivininkystės bendrovė "Lietgar", bet tai buvo pamoka; jog negalima pasitikėti svetimtaučiais kapitonais iš biznierių. Laivai buvo iskilmingai pakrikstyti "Klaipėda" ir "Palanga" bet tuo but po krikstynų daugiau jų niekas Klaipėdoje nematė. Tiesa, Klaipėdoje buvo viena vokiska laivininkystės bendrovė, kurias trys laivai plaukiojo po lietuviška vėliava, bet su grūnai vokiskomis igulomis. Tuo tarpu idejus nemaza pinigų, pavyko pati Klaipėdos uostą perstatyti ir modernizuoti. Su kiekviena diena jisai tobulejo, jamė laivų judėjimas didejo. Jūrinų organizacijų pastangomis 1933 m. suruosinama pirmoji jūros diena Klaipėdoje taip pat ir visoje Lietuvoje. Ir kasgi pasirodė? Visuomene jau pradejo smarkiai domėtis savos jūros ateitimi. Vadovaujanciose ekonominių bendrovių vietose (Maistas, Lietukis, Pienocentras) atsirado žmonių, kurie daugiau, ar maziau jau įvertino jūros ir laivyno reiksmę. Pradžiai buvo išnuomoti 3 nedideli juriniai laivai ir per trumpą laiką paaiskejo, kad tie laivai nese nemaza pelną. Įsteigiamą laivininkystės bendrovė "Lietuvos Baltijos Lloydas" kurios nuosavų laivų tonasas greitai augo, o su jo augimu augo ir bendrovės kapitalai. Taip 1939 m. toji bendrovė jau turėjo nuosavus 8 jūrinius laivus ir daugelį laivų (garlaivių, vilkikų, baržų) vidaus vandenyse. Prie Susisiekimo Ministerijos įsteigiama Jurininkystės Inspekcija, kurios vadovu skiriamas ats. brig. gen. T. Daukantas, senas jūrininkas ir nenuilstamas jūrininkystės idejų škleidejas. Augant laivynui pradejo trukti savų specialistų. Kelias-dešimt jaunuolių pasiunčiama į Prancuzijos, Italijos, Suomijos ir kitas jūrininkystės mokyklas. Smagu buvo šios srities pionieriams matyti, kad dalykas pakrypo į gerąją pusę. Susikūrė dar viena privati bendrovė "Sandelis", kuri išigijo 3 jurinius laivus.

Jauną besiplečiančią laivininkystę ištinka skaudus smūgis. 1939 kovo m. 23 d. Hitleris su savo gaujomis užėmė Klaipėdą. Viskas susiūbė, bet reikėjo greitai veikti ir galbėti nenuleidžiant ranką, tai, kas dar liko. Neuzilgo gaunama nuomos sutartimi, Klaipėdos uoste laisvoji zona 99 metams. Žinoma, ji neatstojo nė dešimtos dalies laisvo nuosavo uosto. Kreipiamas vėl žvilgsnis į Šventosios uostą, daromi jau planai, vedamas gelezinkelis. Nors geografinė padėtis nebuvo labai patogi, bet pastatyti galima, juk ir Lenkija negeresnėse sąlygose Gdynę statė. Bet vėl tas dėsimas visus darbus stabdė. Dar 1939 m. pravedama visoje Lietuvoje "jūro savaite" su pagrindiniais iskilėmis Šventojoje.

Reikia paminėti, jog 1935 m. susidarė ir karo laivyno užuomazga. Pradžiai išgytas mokomasis karo laivas, minų gaudytojo tipo, taip pat ir keletas, mažesnių, kurie nešė sargybą pajūrio vandenyse.

Sportinis laivynas taip pat išaugo ir lietuviai jau spėjo pasirodyti Baltijos jūros sportininkų tarpe, kaip rinti varžovai.

Iškilo karas, laivininkystės bendrovės greitai neteko kelių laivų jiems plaukiant į Angliją. Apsiribota transportu tik Baltijos jūroje, o tai jau buvo nuostolis; greitai seke rusų okupacija. Bendrovės buvo panaikintos, laivai nacionalizuoti, jūrininkai išsibėgiojo. Musų laivynas likučiai buvo paskandinti iskilus vokiečių-rusų karui. Liko tik keletas vidaus laivininkystės laivų. Vokietijos uostuose ir vienas jūrinis laivas, kuris dar nebuvo spėta parvesti į Baltijos jūrą ir plaukiojo karametų amerikiečių tarnyboje (*). Bendrai imant lietuviai jūrininkai pasirodė neblogesni už kitų tautų jūrininkus ir ateities Lietuva bus jūrine valstybė ir jos laivai, plaukdami visuose pasaulio vandenyse, nes nauda ir garsins savo mažąją tėvynę prie Baltijos krantų. Lietuvisko laivyno idejo neturėtų būti svetima ir užjūrio sesėms ir broliams, kurie, gal ir nenoriai, bet buvo priversti lipti ant laivo, kad perplauktų Atlantą.

Br. St.

*) Dabartinis to laivo likimas autoriui nežinomas.

K A R O

T R E M T I N I Ų

B Ū K L E

S U N K E J A

Rašo mūsų korespondentas Austrijoje

- T. Vačekietis -

Panaikinti Tautiniai komitetai

Amerikiečių užimtojo Austrijos Zonoje dar prieš metus pabėgėliai buvo geriausiai traktuojami. Ypač jaute malonią globą sąjunginių ir neutralių kraštų tremtiniai, jų tarpe ir lietuviai. Daug mūsų nelaimingų tremtinių ieskodami užuovijos persikeldavo iš kitų zonų į amerikiečių.

Tas buvo pradžioj leista ir todėl daugiausia į šią zoną mūsikių ir susispietė. Šiandien jau galima konstatuoti, kad Jungtines Amerikos Valstybes keičia savo politiką tremtinių atžvilgiu. Karo pabėgėliai pajuto kad jie jau yra nebepageidaujami. Neabejojama čia, kad tas politinis lūžis vyksta dėka daromo spaudimo bolševiku bloko, prie kurio politikos šiuo atžvilgiu labai mielai ir nepaprastai uoliai prisideda ir austrų tauta bei jų valdžia. Pabėgėliams sunkinamos gyvenimo sąlygos ir daromas spaudimas visais atžvilgiais ir iš visų pusių. Spaudimas buvo pradetas uždariant visus tautinius komitetus, jų tarpe, žinoma, ir lietuvių Komitetai buvo lyg atskirų tautų tremtinių atstovybės, kurios ne tik atstovavo pabėgėlius amerikiečių istaigose, bet kartu gindavo jų reikalavimus kultūriniais ir socialiniais reikalais (politine veikla iš pat pradžių buvo griežčiausia uždrausta), išduodavo reikalingus pažymejimus ir t.t. Uždariant komititus atėmė iš jų anspaudas, blankus. Komitetu vietoj yra įsteigti Socialinio aprūpinimo skyriai, kurių paskirtis yra daug siauresnė. Tuo būdu visa grupė ir paskiras tremtinis nebetures atstovybės, kuri kiekvieną eilinį žmogelį galėtų apginti ir apsaugoti svetimoj ir nedraugingoj salyje nuo visų blaškomy vejų, nuo išnaudojimo ir nuo pavergimo. Del kalbos nemokejimo, del svetimo krasto įstatymų bei papročių nežinojimo, daugelis ir be kaltės įklius neabejotinai į svetimųjų pinkles, iš kurių išgelbėti nebėra kam. Jau dabar pabėgėliai, norėdami gauti reikalingą pažymejimą, turi prašyti svetimųjų, kurie yra visai nekompetentiski jiems svetimus reikalus atlikti. Del komitetų uždarymų dar įskils tokių negerovių ir painiavų, kad jų vėliau pasigės patys likvidatoriai. Komitetai buvo dideli karinėms istaigoms pagalbininkai, kurie dirbo be jokio atlyginimo, tik savo tautiečių ir sąjungininkų labui. Be to, kaip suderinti toks žygis su demokratiniais principais?

UNRRA lageriuose gyvenimas nebeįmanomas

Maistas UNRRA lageriuose yra nepaprastai pablogėjęs. Juose gauna tik kartą į savaitę mėsos ir labai maza kiekį riebalų. Visos dienos duonos davinį suvalgoma per vieną kartą, o mėnesine cukraus norma per vieną savaitę. Del nepakankamo maisto augančių vaikų svoris visai nekykla ir vaikai yra visai nusilpę ir tai dziovos kandidatai ir būsimieji invalidai, o tėvams nepakeliamas smūgis. Lageriu patalpos tiek blogos, kad normaliais laikais Lietuvoje jose niekas ne už dyką nebūtų gyvenęs. Nežiūrint to, už tas landynes karo pabėgėliai turi labai aukštą nuomą mokėti ir daug aukštesnę, kaip moka austrai arba tie pabėgėliai, kurie butus išsinuomoja iš austrų privatiškai gyvendami. As lankiausi UNRRA 191 lagery. Viename mazame kambarely, kur lovos sudėtos ant lovų, ir toje celeje gyveno 5 vyrai ir už tą cele jie moka 45 silingus. Šių eilucijų autorius gyvena su savo 5 asmenų seima daug didesniame ir geresniame kambary privatiškai ir austrui moka pagal valdzios nustatytas normas už butą ir už sviesą tik 9 silingos. Vadinas, karo tremtiniai už butą moka 5 kartus brangiau, kaip vietiniai Austrijos gyventojai. Taip pat ir už maistą pabėgėliai moka brangiau. Jau pamirto UNRRA lagerio vadovybe nesutiko atleisti nuo mokescio už butą ir maistą net lietuvių moksleivių, kurie lanko tame lagery veikiančią lietuvių gimnazija, kur mokytojai dirba be jokio atlyginimo, iš nepaprasto pasisventimo ir vis dėlto už butą ir maistą turi taip pat mokėti, nors pajamų ir neturi. Tat užsimoka išsipardavinedami paskutiniuosius skudurus. Jei paminesime, kad mokytojams reikia mokytį be vadoveliu ir be jokių mokslo priemonių ir dar patiems reikia eiti gimnazijos sargu pareigas, tada suprasime, koks didelis yra pasisventimas lietuvių mokytojų savo mokslo trokstantiems broliams

Trukdomas tremtinių vaikų švietimas.

Skaudu, kad vadovaujancios istaigos ne tik nepariamia tu kilniu uzsimojimu, bet dar tremtiniu vaikams sviestis trukdoma. Taip nebuvo leista persikelti is kity zonu i amerikieciu zona moksleiviams, kad gale tu lankyti vienintele Austrijoj veikiancia lietuviu gimnazija. Ir net tiems, kuriems jau buvo vietiniu istaigu leista persikelti ir tie, kurie jau buvo persikela, po poros savaiciu buvo varu isvaryti atgal, nors lageriuose buvo jie apgyvendinti susispaudziant kitiems lietuviams. Ar tai humaniska ir demokratiska?

Tremtiniu spaudai uzdeta cenzura

Dar ir kitas didelis tremtiniams kulturos tormuzas, tai ivedimas tremtiniu spaudai cenzuros ir tai tiesiog nepakeliamoj formoj. Kiekvienas rasinelis prieš spausdinant turi buti perrasytas i anglu kalba ir pateiktas cenzurai. Turint galvoj trukuma poperiaus, rasomuju masineliu ir anglu kalbos mokovu, laikraščiai leisti yra neimanomi. Politinius straipsnius spausdinti visai uzdrausta, lygiai kaip ir betkokia politine veikla. Turint galvoj, kad austrams leidziama politine veikla, nuimta cenzura, persasi isvada, kad anglu-saksams yra mielesni tie, kurie per paskutinius karus i juos saude, uz neutraliu krastu arba buvusių sąjungi-ninku karo pabegelius. Is viso to aiskeja, kad ir pokario laikais vyrauja jega ir bejegių karo pabegelius ir demokratijos moka paspausti po sluota. Ar tai dera tiems, kurie sakosi kovoja uz demokratija, uz zmoniu lygias teises, spaudos ir politines laisves.

Nesibaigiantieji pabegeliu tikrinimai

Tuoju karui pasibaigus pabegeliams buvo leista susiorganizuoti i tautines seimas, kurios buvo surusiuotos i dvi grupes: 1. Buvusių priešų valstybiu ir 2. Sąjunginiu tautu pabegeliai. Paskutiniajai grupei priklause ir pabaltiečiai. Sąjunginiu tautu pabegeliai turejo pradzioj daugiau pirmenybiu ir todėl buvo ziurima, kad i sąjungininku tarpą nepatektu nedraugingas elementas ir kad nepasinaudotu neuztarnautomis privelegijomis. Buvo eile patikrinimu, per kuriuos is lietuviu seimos buvo pasalinta, net perkeliant i buvusių priešų lagerius: 1). Visi Klaipedos krašto lietuviai, kurie po ansliaus tarnavo Vokieciu kariuomeneje, 2). Kurie 1941 metais, pasinaudodami vokieciu repatrijacija, persikele i Vokietija ir 3) Kurie Lietuvoj budami buvo mobilizuoti vokieciu kariuomenej. Apie trečdalis lietuviu, kuriu daugelis nemoka net vokiškai, kurie jokių budu nera kokie vokieciu bendrininkai, kolaborantai ir kurie Vokietijon petek ar vokieciu kariuomenen tik kaip brutaliskos politikos aukos, is lietuviu pabegeliu seimos buvo isplesti ir iki siol negrazinti. Sis lietuviu seimos isskyrimas visuose lagერიuose praėjo labai tragiskai. Dauguma iš jų buvo varu nuvaryti i musu tautos priesu lageri tik todėl, kad klausimas buvo sprendziamas tik is formalios pusės, akiai laikantis potvarkio raidės, bet ne is esmės ir visai nesiskaitant su lietuviu atsakingu asmenų nuomone.

Ir kodėl taip yra.

Jūsų laikraščio korespondentui teko atsilankyti pas atsakingus asmenis, tikslu sužinoti kam ir kodėl kasdien yra sunkinamos pabėgelių gyvenimo sąlygos, būtent: uždaromi tautiniai komitetai, dvigubai sumazintas maistas, įvestas didelis mokestis už butą ir maistą, kodėl gydytojai inžinieriams neleidžiama dirbti savo profesijos darbu, bet prievarta večiami dirbti austrams juodžiausius darbus, trukdomas karo pabėgelių vaizvietimas, įvedama spaudai nepakeliama cenzūra, kam tie nesibaigiantieji tikrinimai ir tautinių seimų skaldymai. Į tai gavau tokį atsakymą: Tu darome pabėgeliams spaudimą, kad visi tie, kuriems negresia pavojus, grtų namo, gi tie, kurie liks ir kurie iš D.P. nebus išbraukti, tais mes pasirūpinsime ir toliaus. Tu visų spaudimų rezultatai visoje Austrijoje lietuvių seimose buvo tokie, kad du lietuviai Austriją apleido, bet, dejie išvyko ne į savo tėvynę, bet į Lenkiją, iš kurios reikia tikėtis gr atgal. Pats UNRRA vyriausiasis sekretorius La Guardia lankydamasis Berlyne spaudos atstovams pareiškė, kad pabaltiečiai negali dabar grįžti tėvynę. Tai kam jiems daromas tas spaudimas grįžti?

Ateities uždaviniai

1. Lietuvių tautinių grupių vadovybėms Austrijoje daugiau kompaktikumo, bendradarbiavimo kovoj dėl tremtinių teisių ir egzistencijos. 2. Šio tikslo siekiant glaudesnio bendradarbiavimo su tremtinių centru Europoje, lietuvių sąjudžiais užjūry ir atbulai. 3. Lietuvių tremtinių vadovybėms veikti taip, kad išigyjus sąjungininkų pasitikejimą. 4. Lietuvos Igaliojantieji Ministeriai turi deti pastangų, kad šiame mano straipsnyje iskeltos negerovės būtų pasalintos. 5. Sąjungininkams nereikėtų skirti nemokslui valdininkų dėl kurių profaniskos veiklos nukencia ne tik D.P. reikalai, bet ir jų pačių prestižas bei pasisekimas.

V A K A R A SN U OB A L K O N O.- Andrius Vilkaviškietis -

Balzganas mėnegio veidas
Kalno skiauturėj pastiro,
Ruskanų nuotaikų skardas
Mincių sunkumon paniro.

Caux ir Glion (*) žiburiai
Kalno atslaitėmis spinksi,
Mirga akyse zvaliai,
Siela atodusiais tvinksi.

Vai lenas kauniškiai žibintai,
I Žaliąjį kalną pakopę;
Lietuvos sopulių labirintai,
Laimetojų biznį sulopę!

Paežerės medžiai paniurę,
Ilgus usus paputę;
Mano lemtį pakorę
Laiko verpetai pasiutę.

Tyliojo vaizdo aitrumą
Rezia tramvajaus urzgimai,
Manojo žvilgio klaikumą
Lydi Tėvynės arimai.

(*) Kalnuotos Šveicarijos vasarvietės netoli Montreux.

* * * * *

MAŽASIS INTERNACIONALAS

Praėjusios vasaros patys karščiai. Liepos paskutinė diena. Apie trejeta dešimčių trėntinių studentų vasarojame prie Gardos ežero. Tai vienas iš pačių didžiausių Italijoje. Musų stovyklos administracija parodė gražų gestą jų globoje esantiems benamiams, leisdamą jiems po vieną ar dvi savaites praleisti prie gražiojo ežero. Ramybė ir vanduo kiek nervus sustiprins, pavargę plauciai pakvepuos grynu paežerės oru, norintieji ramiai paskaitys, pastudijuos, koki egzaminą paruos. Tą popietų seseta tokių benamių sulipome į valtėlę, vasarotojų dispozicijoje esancia. Tik pradėję irtis pamatėme, kad šis mūsų pusės tuzino būrelis sudaro gražų internacionalą - du albanai studentai, viena studente Montenegro, tautos atstovė, italas iš Graikijos, vienas "amerikoniukas", kuris su savo motina tikisi greitai isvaziuoti į savo gimtąjį Colorado ir as - Dubysos prancūzių sūnus. Pakaitomis irkluojamė, pasirinkę tikslu kitoj ežero pusėj (uz 10 klm.) esanti Gardone miestelį, kur ilsisi italu didvyrio d'Anunzio palaikai ir jo atminčiai pagerbti stovi originalus paminklas - ant auksto ežero kranto iš geležies, cemento ir medžio pastatytas laivas. Imitacija to paties, su kuriuo d'Anunzio užėmė Fiumę.

Iriantis mezgasi maloni kalba. Pasakojame vienas kitam apie žymesnes Italijos vietas, kalbame kas vertesnio dar vra - pamatyti aplink šį ežerą. Kaip tik kitoj pusėj stovi ir garsusis Salo miestas, kur paskutiniaisiais fasizmo menesiais buvo išikurusi Italijos socialine respublika.

Prie šio ežero ir Musolini dažną vasaros savaitę praleisdavo savo puošnioji viloje. Pro ją einančiu plentu tada būdavo sustabdomas visoks judejimas. Praeiti ar pravaziuoti būdavo galima tik su jo paties pasirasytu leidimu. Tiek saugodamies, tokioj baimėje gyvendami diktatoriai vis tik neapsisaugoja nuo jų laukiančio likimo. Du jau gavo ką užsitarnavę, gaus ir trečias . . .

Bangos vidury ežero lengvai kilnoja mūsų mažą valtelę, tačiau nė vienas baimės neparodome, visi nužuodame "senus jureivius". Keletą valandų irklavimo, keleta praleistų apžiūrint miestelį ir paminklą, sudare gražų pusdienį mazoje tarptautinėje draugijoje.

* * * * *

Viskas mūsų stovykloje tarptautinio pobūdžio. Draugystė ir meilė taip pat. Štai šviesplaukis lietuvis vakarais vis kviečia juodbruvę miestą pažiūreti, o vienintelę stovykloje lietuvaite išžiūrėjo albanas. Kitas lietuvis "režia sparnu" apie chemijos asistentę gražią italę. Lietuvaitė gi tapo auka juodųjų graiko akių. Po keletos mėnesių draugystės studentas teisininkas nuo melynų Dunojaus sumainė aukso žiedus su Adrijos pajūrio slovene. Suome, jau pusamžė, gera mokovė svetimų kalbų, moko angliskai vieną bulgarą ir patenkinta, kada su Ivanu, serbų, sužaidžia staltenisą. Ir taip būtų galima toliau tęsti šias protų ir širdžių bendravimo istorijas.

O kalbų įvairumas! Ypač rytą išgirsi visokių pasisveikinimų. Dažniausiai italiskas "buon giorno" (antrasis žodis tariasi "dziorno"). Bet lygiai dažnai ir "Guten Morgen", arba sloveniskas "dobri utro" taip pat "Good morning". Kai kuris svetimtautis mandagiai pasveikina lietuvį "labu rytu", o lietuvis, pagerbdamas dar mažesnę tautos atstovą, kolegą albaną pasveikina jį jo kalba "mire mengjez". Tas pats kalbų mišinys tęsiasi visą dieną. Tačiau beveik visi daugiau ar mažiau supranta ir kalbą italiskai, vokiskai ir angliskai. Taip kad bendrą kalbą visados galima rasti, galima susikalbėti kiekviena tema, išsipasakoti vienas kitam raudonųjų žiaurumus paliktoje tevyneje, begimo "odisejas", daugumos tremtinių gan ilgas ir įdomias. Jeigu nesusipratimų būna kartais, tai ne tokie tragiski, kaip prie Babelio, kur dėl nesusikalbėjimo turėjo boksto statybą nutraukti. Laukiame eileje pietų. Itale darbininke braunasi virtuvė "Permesso" (prasme - atsiprasau, praleiskite) sako. O lietuvis jai atkeria savo kalbą: "Kad aš tave permesiu, tai nereikės daugiau tau makaronų". Tvarkdarys serbas ragina prie kavos "brzo, brzo" (greitai! greitai!). Žemaitis jam: "Nebirbk, nes kai aš tau pabirbsiu, tai nusigąsi". Arba vėl, Lietuvis pareina iš turgaus nusipirkęs vaisių. Pasiūlo po apelsiną vienam kitam pabėgeliui. Prancūzas paėmęs dekuoja "Merci". "Ak tu, Stalino broli, (reiškia nusikeikė) aš jam apelsiną duodu, o jis man sako "mirsi", aš pats žinau kad mirsiu, bet tu gal pirmiau" - ir sėrė su minkšta kriaušė tiesiai į kaktą.

* * * * *

Kūčių vakaras. Vakariene žymiai geresnė ir riebesnė negu kasdieną. Bet nėra plotkelių (tik lietuviai buvome gavę iš BALF igaliotinio), nėra sieno ant stalo, nėra brangiųjų seimos narių. Čia šeima gan didelė, beveik poros simtų žmonių, o žmonės arti dvidešimties tautybių. Po gražaus religinio koncerto atskirų tautybių grupės gieda savo kalėdines giesmes. Nedrasiai pradeda vengrai. Po jų žymiai drąsiau, nes didesnis būrelis ir esame, pradedame mes "Gul šiandieną jau ant sieno atpirkejas žmonijos". Po mūsų gieda serbai, slovenai. Dar albanai rusai po savo giesmės posmeli užtraukia. Tada pirmininkaujanti programai Welfare Officer, viena amerikone Mrs., pakviečia visus kartu pagiedoti visame pasauly giedama "Tyli naktis, šventa naktis". Čia tikrai įvyksta misparų psalmes zodziai "Garbinkite Viespatį visomis kalbomis". Kiekvienas giedame savo tautos kalba, bet visų balsai susilieja į vieną nuosirdzią maldą, į gražiąją Gruber'io melodiją, kuri ši vakarą visame pasaulyje skamba. Visų giedančių benamių mintys tos pačios - kad isklausytų Viespats, kad leistų sekantias kūcias laimingesnes ir grazesnes tureti, kad jas galetume mineti tevynėje.

Toks tai mažojo internacionalo gyvenimas . . .

- J. Mikas -

IR AUSTRIJA ISTROŠKUSI TREMTINIŲ KRAUJO

Dr. Gruberis lenktiniuoja su Molotovu provokuodami D.P.

Austrai vykdo rudųjų ir raudonųjų nacių politika

Austrijos spaudos "projektai" D.P. klausimui

spresti ir nuskriaustojo balsas.

- J. Vačekietis -

(Mūsų Europos Korespondento pranešimas)

Jau ankstyvesniuose savo laiškuose rašiau, kad visa ir visų srovių austrijos spauda, visos partijos, parlamentas ir vyriausybė vienbalsiai reikalauja visus karo pabėgėlius gražinti į bolševikų užimtas sritis. Čia kova austrai veda jau ištisi mėtai, išvien eidami su Maskva. Mat dauguma pabėgėlių yra griežciausi bolševizmo ir nacizmo priešai, todėl jie daug kur pakisa komunistams koją jų varomai propagandai vakarų Europoje, o austrams trukdo tęsti nacių teroro ir fasistiską politiką prieš užsieniečius. Šios dvi srovės, praktikavusios XX amžiuje vergų politiką, ir ją veda būtutinę kovą ir toliau. Reikia pasakyti, kad Austrijos šiandieninė "demokratija" jau daug yra ir laimėjusi, butent: visi karo pabėgėliai, net ir sąjunginių ir neutralių krastų yra pavesti austrų darbo Įstaigoms, kurie prievartos būdu yra priversti dirbti savo buvusiems priešams, 2. Austrų įstaigos užsieniečius skiria į pačius blogiausius darbus, kurių nenori dirbti patys austrai, 3. Visi užsieniečiai gydytojais ir inžinieriais bei panasus iš valdinių ir privačių įstaigų ištarnyby atleisti, privatiškai verstis savo profesijoje uždrausta ir verčiami dirbti

sunkiausias paprastų darbininkų darbus, 4. Amatininkams taip pat uždrauta laisvai verstis savo amatu ir jie turi eiti dirbti pas austrų amatininkus kaip jų pagalbininkai, 5. Svetimtauciams uždrausta važiuoti geležinkeliais ir autobusais, 6. Panaikinti tautiniai komitetai ir tuo užsieniečiai yra daugiau priklausomi nuo austrų, 7. Užsieniečių spaudai įvesta cenzūra ir uždaryta daug D.P. reikalams leistų laikraščių. Na ir t.t. ir t.t. Nežiūrint siems triumfaliskiams raudonųjų ir rudųjų fašistų laimėjimams, jie savo kova prieš nelaimingus benamius, kurie juk ir yra tų abiejų draugų-nacių aukos, varo savo sekmingą kovą toliau.

Ir ministerių yra, kurie moka ir nesigėdina meluoti

Austrijos užsienio reikalų ministeris Dr. Gruberis rankydamasis neseniai J.A.V. tęse ir ten donkichotiską kovą prieš D.P. Tikslui siekti naudojo nacių ir bolševikų naudojamus metodus: melą ir faktų klastojimą. Ministeris tvirtino, kad visi D.P. gauna 2000 kalorijų, atseit, daugiau negu austrai. Jūsų korespondentas aplankė eilę D.P. lagerių ir iš UNRRA vadovybės sužinojo, kad D.P. gauna lygiai tiek pat kalorijų, kaip ir vis austrai, butent, 1200 kalorijų. 2000 kalorijų gauna tik zydai, bet tą vardą narsusis Gruberis neturejo drąsos ištarti. Iš viso, austrai prieš zydus viesai niekur ir niekad nekelia balso, bet pašnibsdomis juos daugiausia keikia ir sako, kad ateisią zydams dar viena atsiskaitymo valanda.

Jau anksčiau minėjau, kad svetimtaučiai Austrijoje daugeliu atžvilgiais yra daug blogesneje padėtyje, bet ir maitinimosi srityje karo pabėgėliai yra daug blogesneje būklėje negu austrai, nes visi austrai turi didesnius ar mažesnius daržus, be to, pas savo tautiečius ukininkus nusiperka šį tą maisto ir be kortelių, kas užsieniečiams yra visai neprieinama. Tą vardan šventos teisybės užsieniečiai turėtų maisto daugiau gauti kortelėmis, negu vietiniai gyventojai, kurie turi patogius, siltus butus, gerus ir siltus drabužius ir naudojami visu savo prieskariniu judamu ir nejudamu turtu.

Grįžus Dr. Gruberiui iš J.A.V. austrų spauda išspausdino išanginius su antrašte: "Dr. Gruberio pasisėkimas J.A.V." ir tarp kitų jo laimėjimų yra ir toks punktas: "Amerika prizadėjo pagalbą D.P. klausimą išspręsti Austrijos kraste". Kiek anksčiau ta pati spauda pranešė, kad Dr. Gruberis reikalavo J.A.V. vyriausybę leisti išsiųsti iš Austrijos D.P. ir kol tas bus pasiekta, kad visi D.P. visai pereitų į austrų rankas. Atrodo, kad tą austrai yra laimėję. Kadangi Austrijoje D.P. jau yra ir dabar daug kur visai beteisiai ir daug sunkesneje padėtyje, taigi jeigu yra sutikta pabėgėliu klausimo tolimesnį sprendimą pavesti austrams, tai kyla klausimas, kokių aukų dar bus pareikalauta iš D.P. sprendžiant tą klausimą patiems austrams ir "Austrijos kraste". Ir turint galvą, kad pabėgėlių būkle ir taip yra nepaprastai sunki ir žinant austrų užsimojimus ant D.P., kyla rimtas susirūpinimas: ar austrų fašistai nepareikalaus tremtinių kraujo? Tik to is tų taip jau prispaustų vargšų žmonių tebutu galima be išspausti.

Pagaliau Greberis pliauške Amerikoje, kad dauguma D.P. yra fašistai ir naciai, ir kol jie bus Austrijoje, Austrija niekad negales atsistatyti ir, be to, D.P. buvimas prives prie nepataisomu santykiu su kaimynais. Siais teigimais Dr. Gruberis pralenke net savo kolega Molotova. Reikia sutikti, kad kol D.P. bus Austrijoje, tol ji negales atsistatyti ant nacistisku pagrindu. Bet bereikalo Dr. Gruberis sielojasi, nes tam mazai ko truksta. Be to, Hitleriu, Seyss-Ingurtu, Kaltenbruneriu Austrija turi dar ir daugiau, o intelektualu tarpe buvo iki 80% nacių, kurie dar gyvi. Reikia sutikti, kad dauguma D.P. yra fašistai, bet ta kontingenta sudaro nacių importuoti vokieciai. Kai rusai pareikalavo, kad sie apleistu Austrijos rusu valdoma zona, tai ju spauda ir vyriausybe pakele delto didziausi protestu ir vis delto per dides pastangas pavyko austrams siuos mielus svecius savo tevyneje pasilikti. Austru diplomatas seka Kremliu: "Pulk kita, kad nebutum pats puolamas!"

"Nefasistiskos" spaudos projektai ir balsai apie D.P.

Ankstyvesniuose laiskuose rašiau, kaip austru spauda kasdien kolioja karo tremtinius, vadindama juos fašistais, banditais, parazitais, smugelninkais, vagiais, o ju lagerius atmatu dezemis ir t.t. ir t.t. Dabar ju spauda pradejo spausdinti, "D.P. klausimui isspresti projektus". Trumpai atpasakosiu viena tokiu "projektu", isspausdintu vienos miesto savaitrastyje "Woche", ilgame straipsnyje "D.P.'s - ein Globalvorschlag zur 'Gute'".

Laikraštis rašo, kad visam pasauliui truksta angliu. Iš Ruhro krašto Austrija negauna jai pazadetu angliu ir grizta iš angliu kasyklu tušti Austrijos vagonai, vien tik todėl, kad ten truksta darbo jegu. Laikraštis siulo tam panaudoti Austrijoje esancius pabegelius. Bet kol bus tiems vergams pastatyti barakai, pabegelius siulo pristatyti valyt griuvesius austru miestuose. Kai bus Austrija nuvalyta, sako laikraštis, tada visus pabegelius suformuoti i kolonas ir policijos ar kariuomenes ginkluotiems buriams lydint pescius perkelti i angliu kasyklas.

Iš to matyti, kad austrai yra toli pralenke savo mokytojus nacius ir betkokius fašistus. Idomu, kad siems "projektams" neatsiranda ne vieno priesingo balso. Reikia todėl daryti isvada, kad su tuo sulidarizuoja visa austru tauta ir vyriausybe. Todėl jeigu istikruju bus austrams paresta spresti likima karo pabegeliu, tai tiems benamiams bus isspaustas askutinis kraujo lasas. Idomu, kad tokie dalykai Austrijoje darosi veiciant jau istisi metai Denacifikavimo Ministerijoms ir sajunginiku Kontrolinems Taryboms, be to, Austrijai aspiruojantis i UNO seima.

Ir nuskriaustojo balsas

1. Nacių sajūdis yra gimęs Austrijoje. Karą sukėlė Austrijos sūnus Adolf Hitler. Tat austru tauta yra šio karo pirmoji kaltininke ir karo remtiniai yra to karo auka. Tai nenuoseklu ir neteisinga būtų tas karo ukas atiduoti karo nusikalteliu globai, juoba sajunginiu ir neutraliu rastu pabegelius. 2. Tie karo tremtiniai, kurie negales grizti i savo tevyne, turi buti ikurdinti Vokietijos ir Austrijos saskaiton taip, kad jie galetu neblogiau gyventi, kaip gyveno savo tevyneje prieš karą.

3. Neatitraukti iš Austrijos okupacinių kariuomenių ir nepriimti Austrijos į UNO seimą, kol ji praktikuoja nacių metodus ir žiauria prieš kitas tautas politiką. 4. Viso pasaulio lietuviškos organizacijos ir Lietuvos Pasiuntinybės prieš karą tremtinių niekinimą ir skriaudimą turi stoti į kovą ir skriaudžiamuosius ir beteisius užtauti. 5. Prisidėti lietuvių tautai prie akcijos įsteigti ir išplesti tarptautinę instituciją žmogaus teisėms apsaugoti.

Prašoma kitus laikraščius šį pono straipsnį persispausdinti. Be to būtų mūsų interesams naudinga, kad kas pravestų šio straipsnio vertimą anglų kalba iseinanciuose laikraščiuose.

GYVENIMAS TARP LAVONŲ

Nors labai trumpai norėčiau apibudinti apie Vokietijos koncentracijos lagerius ir juose kalinių gyvenimą.

Mes juose būdami daugiau nieko kito nematėm, kaip tik keletą spygliuotų ir elektrizuotų vielų tvorų; o už jų su didžiausiais prozektoriais aukštus bokštus, kuriuose sėdėjo sargybiniai pasipuošę kaukuotėmis, "S.S." ženklais ir atsukę į mūsų blokus kulkos vaidžius. O už kokių 300-400 metrų būdeles, ir jose buvo ginkluoti sargybiniai sautuvais, granatomis ir kai kurie su dresiruotais šunimis.

Gross-Rosen konc. lageris atrodė, kaip koks miestelis, kuriame buvo apie 80,000 tukštancijų gyvų lavonų, kurie atrodė, kaip mumijos arba skilietai. (Aš dažniausiai būdavau sutinęs) Kreumatoriumos panasus buvo į fabriką, kuriame sudegindavo iš bado mirusius, nuo smugių zuvusius, iš po kartuvių ir pakaruoklius (kurie pats pasikardavo.) Kiek aš žinau tame kreumatoriume sudegino ir 5 lietuvius, iš kurių išnesant iš bloko ir kreumatoriumo vienas atrodė dar sugyvybes žymemis. Šavaiteje du tris vakarus prie kreumatoriumo stovėdavo virtinės sunkvezimių su atvežtais lavonais iš kitų konc. lag. ir kalejimų, matyt, kuriuose nebuvo "Ancikris taus peciaus." (Ta pabaisa buvo priesais mūsų bloką Nr. 22.-A.)

Pabėgimas buvo neįmanomas, o jei kas ir bandydavo pabėgti ar pabėgavo, tai mums visiems reikėdavo visą parą saltyje ir per lietu nevalgiu-
 tiems, isrikiuotiems aikšteje stovėti. O kai sugaudavo, tai atveždavo į
 tą patį lagerį, iš kurio pabėgė ir pakardavo. Vedant karti apvilkdavo
 tam tikra uniforma (sviesiai rudos spalvos sudaugybe raudonų kryželių.)
 Vedavo karti vienas esmanas ("S.S" karys) ir vienas iš kalinių paskirtas
 budelis, kuris už tą konc. lag. turėjo gerą gyvenimą. Prieš atliekant
 inkzakuciją mus isrikiuodavo į tam tikrą aikštę žiūrėti ceremonijų. Kad
 visi gerai matytų kartuves buvo įrengtos kalne. Prieš kariant per garsi-
 talbius pasakydavo septyniomis kalbomis kalbą: kas jis toks, kiek metų,
 už ką kariamasis ir t.t. Pakartąjį vėjas, kaip koki skarmalą visą parą
 blaškėdavo. Po to krematoriumas paversdavo pelenais ir dumais.

Darbas buvo labai sunkus, nes reikėdavo dirbti prie įvairių staty-
 bos darbų arba miske kelmus rauti. Nesant cemento, akmenis, geležinius
 balkius cimentinius stulpus parpuoli, kaip Kristus po kryžium, bet turi
 skubiai atsikelti ir padedant nelaimės draugams užsidėti našta. Jei
 griuvant žemen cemento maisas 50-100 kg. suplysta ir pasipila, toj pri-
 bėgę sargybiniai ir prižiūrėtojai, kurie be jokio pasigailejimo pradeda
 lazdomis mūsti ir spardyti; visuomet taikos įspirtį į tarpkoji, kai susi-
 riėti ir užsidedi rankas tuomet duoda smūgį į priesirdį. Kitas krinta
 amžinai ir daugiau nebeatikelia.

Mus varant į darbą ir griebant nuo plento kopūsto lapą ar cigaretės
 puoruką, sargybiniai pradėdavo žiauriausiai mūsti sautuų buozemis ir laz-
 domis. "Wald Komando" - mūsų grupę (10 kalinių) į mišką varydavo gerai
 tinkluoti sautuvais, lazdomis ir lengvu kulkosvaidžiu 7 sargybiniai.

Grįžus iš darbo reikėdavo švarti ai nusiplauti klumpes, kad nebūtų
 purvo, bet toks būdavo trumpas terminas, kad kitas nespėdavo prieiti net
 prie vandens arba ir į prausyklą ieiti, nes prausykla buvo nedidele, o
 kalinių daug. Įeinant į bloką, kurio klumpes buvo nesvarios, toj išsi-
 gimeliai - sadistai pradėdavo spardyti ir guminėmis lazdomis mūsti, kur
 nepapuoše kiekvienam. Suejus į baraką labai skubiai reikdavo nusiredyti
 dubus iki pusės ir begte begti praustis... į prausyklą ir iš jo tokis pat
 žiaurius elgesys...

Iš darbo grįždavo įvairios komandos kartu kolonomis, kurios turėdavo
 praeiti pro centrinius vartus ir triboną. Tarp vartų ir tribonoje stove-
 davo aukstesni "S.S" pareigūnai, kurie žiurdavo į savo aukas, kaip į
 tokį paradą ir kaip sunes skalydavo: "links, links" (kaire...) Pro tri-
 boną mums reikėdavo praeiti gražiai issilygiavusiems, po kojai, kojoms
 virčiau suduodant į grindinę, nusiemus kepurės, prispaudus rankas prie
 launų ir atsukus galvas į tą pusę kur "viespaciai" stovi. Klumpių taus-
 tejimė garsas toks būdavo didelis, kad net orkestro nebūdavo girdėti,
 kuris sestetadieniais ir sekmadieniais, praeinant pro triboną, grodavo
 įvairius marsus. Per 2-3 savaites tas visas rikiuotes ir gimnatikas, taip
 smokydavo, kad jokią karo mokyklą baigę to nepadarytų.

Sekmadieniais dirbdavom, tik iki peitų. (Nedarbo dienos buvo 1-ma diena Kaledų, Nauji Metai, Velykų 1-ma diena ir kai kurios valstybinės šventės.) Po pietų skaites "laisvalaikis", bet pailsėti negalėjai, nes reikėdavo siuos asmeninius darbus atlikti: barzdą skustis, "kryžius" galvoje išskusti, (skusdavo kirpėjai su labai neaistriais skustuvais) naujų numerius prisisiuti, kurie per savaitę prie nesvarių darbų suplysta arba neaiskus pasidaro; kurie nesiojo civilinius rubus svarkų nugarose ir keprese raudonais dažais kryžius išmaliavoti, o kelnese generaliskus lampasus. Siek tiek mažiau darbo turėjo kaliniai, kurie nesiojo dryžuotą arba maisytą uniformą, nes nereikėjo maliavoti kryžių ir lampasų. O po tų darbų - parazitų "medžioklė". Keletą minucijų duoda paciam išsilieskoti, o vėliau stoja tautybėmis į eiles. (Lietuviai buvo priskirti prie rusų, o vėliau lietuviai ir vokiečiai prie čekoslavakų, nes lietuvių ir vokiečių tame lageryje ne par daugiausiai buvo.) Po to eini po viena prie "revizoriaus"; vienas iš jų sviečia su daugybe žvakių lempa - antras su kokią tai smarkiai kaitinancia lempa per siules vadžioja, - o dar kitas užrašo kalinio numerį, kad galėtų patikrinti ar visi per kontrolę perėjo (Numeris atstoja pavardę ir vardą, nes lagery pavardėmis niekas nevadina ir nesaukia; ten žmogus neskaitomas žmogum, bet kokiu tai daigtu, kad išsigimėliai - sadištai žiauriausiais budais kankindami turėtų sau malonumą.) Už vieno "kiskio" atradimą gauna 25 "bananus" (gumine lazda 60-70 cm. ilgio). Vienas už gula ant galvos - kitas ant kojų, o budelis, til "vaisina" (kerta.)

Kaip jau laikas ateina gulti nakties, "poilsiui", tai net šiurpas pakrato ir cigoniskas prakaitas ispila, o ypatingai kalinius naujokus, nes dėl vietos stokos keletą savačių reikalinga guleti ant grindų. Suguldydavo taip, kad uodas snapo neikištų. Taip guldant keletą kartų trenkia į grindis, į sieną ir ant gulincijų meta; užmestam ir ikisus petį tarp gulincijų, nes visas negali itilpti; tada išsigimėliai pradeda vaikšcioti, kaip kokiu plentu; bėtais pasisiubuodami per galvas ir sonus. Po tokių guldymų, kitas lieka amžinai paguldytas. Koks-gi gulejimas galėjo būti?... Lovos 3-4 aukštų, kuriose turėjo guleti po 2-3 kalinius lovoj, o "ligoninėse" po 2 lovoj, bet į ligoninę pakliūti sunku buvo, ne reikėdavo turėti 39 laipsnius temperatūros, o mirdavo nei 36 neturedami. Jeigu mirdavo naktį, tai iki ryto reikėdavo išguleti kartu su lavonais. Ryte kai sukyla kaliniai, numirelių nurengę nuogai išmeta į prausyklą arba į isvietę. Lavonus istų "lavoninių" ateję sanitarai išnesa į kreumatorių ma deginimui kaliniams išėjus į darbą.

1944 m. pabaigoj ir 45 m. pradžioj nuo išbadėjimo užpuolė dežente-rija. (kruvinoji) Tuomet kaliniai kaip lapai rudenį krito, kur pažvelgs ten matysi keletą lavonų arba gulint su menkomis gyvybes žymėmis. Sunku išgirsti ir jų vaikojimūs - dejavimus, nes jie neturi tiek jiegy ... ir be to, žino, kad nieks į tai demesio neatreips ir jokios pagalbos nesuteiks. Tik laukia kada baigsis kancios ir galvoja, kad nepakliūti į kreumatoriūma dar su jausmais. Aš pats to irgi bijojau ... Nors gydytojas mirtį ir konstantuoja... bet ... pavirsutiniskai ir be to, nekiekvieną lavoną apziuri. Daugiausiai lavonų matydavom ryte. Tai žiurek vienoj, tai kitoj lovoj ir ant žemės guli pastyrę. Vieną rytą žiuriu nelaimės draugas (zydelis) šalia manęs gulejęs nekėlia, gale kojų taippat akis stulpu pastatęs kokių 13 metų ruskelis.

I darbą vaikščiojam su "pilnom" kelnėm, kaip maži vaikai, nes buvom be jausmų. O pagalbos jokios nebuvo. Tiesa, iskarto davė po kel-
tą juodų piliulių į dieną, o už keletą dienų kas antrą dieną po vieną.
Po kurio laiko ir tas nustojo duoti, pareikšdami: "vaistų iš centrinio
sandėlio nepristato nes keliai subombarduoti". Vėliau aš pradėjau val-
gyti iš krosnies medines anglis, nes man patarė francūzas kalinys -
gydytojas; nuo kurių man pradėjo viduriai tvarkytis...

Tiek mes buvom išbadėję - peralkę, kad jei kas būtų leidę, tai
būtumem valgę, nors tas gyslas iš sudziuvusių lavonų slaunų. Visą laik
buvom keikiami biauriausiais zodžiais, vadinami banditais ir grasinanci
rodydami į kreumatoriumo kamina saukdavo: "Nemanykit iseiti į laisvę -
jūsų laisvė kreumatoriumas!"

Praeinant pro "S.S" kari reikalingą kepurę nusiimti 5 žinksnius
prieš jį ir 3 praejus užsidėti, rankom nemosikuoti ir prispaudus prie
slaunų. To nepadarius - zinok kas laukia?... smugiai... Isvengti smugi
reikalinga būti akyliam. Iš kur gi tas akylumas gali būti pas kalinį?
Eini galvą nuleidęs, nes neturi tiek jėgų ją pakelti ir zvalgytis...

Mušti esu gavęs beveik kasdien - kitą dieną net po kelius kartus,
dažniausiai nežinai nei už ką? Mano kune nėra vietos kur nebūtų gautas
smugis - mušdavo kur nepapuoje. Kai kyriose kūno vietose dar ir dabar
jaučiu skausmus, o kur buvo žaizdos - zymės. Žilų plaukų galvoje, taip
pat atsirado, nes kai Breglovo kalėjime naktį (2 val.) išmiego pakelė
ir išake rengtis, mes manem, kad vez susaudyti, bet veze į konc. lagerį

Naktimis užmigti sunku būdavo, nes akyse stovėjo - vaidenos kreuma-
toriumas lavonai... o jei ir užmigdavai, tai tik ir sapnuoji numirelius
kunigus, kreumatoriumas duoną ir retkarciais cigaretes...

Iš proto galėjai iseiti jau nuo tų vien žiaurių ir baisių vaizdų.
Tokiu būdu daugumo nervai neišlaikė, kurie pasikore arba kitokiu būdu
nusizudė... Ir už ką tas viskas buvo?... už savo įsitikinimus, už nepri-
sidejimą prie atkurimo "naujos Europso"... Juk mes nebuvom Tevynės iš-
davikai arba žmogžudžiai... Daugumas iš mūsų pakliuvo. Už pasisalinimą
iš tarnybos, (skaitė sobatazu) už pabėgimą iš kariuomenės, už nelegalių
laikraščių skaitymą ir iš kitų valstybių radio klausymą arba karjieristų
nelagingai įskusti...

Labai skaudu kad ir dabar, kai kurie į mus žiūri, kaip į kokius
raupuotuosius ir laukia progos kada galės, kaip vampyras iš išvarginto
kūno paskutini lašą kraujo išciulpti.

Išėjus į laisvę jaučiaus, kaip iš numirusių atsikėlęs arba antrą
kartą ant šviesto gimęs, net akys saulės sviesos bijojo...

- Zenonas Antanaitis -

LIETUVOS TSR VIDAUS REIKALŲ LIAUDIES KOMISARŲ ĮSAKYMAS

1946 m. vasario 15 d.

Vilnius

Didvyriškai Raudonajai Armijai išvadavus Lietuvos TSR nuo vokiškų, fašistinių grobikų, Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato organai ir kariuomenė, gyventojų bei liaudies gynėjų remiami, atliko didelį darbą lietuviškai-vokiškųjų nacionalistų gaujoms sutriusinti.

Daugumoje apskričių sutriusintos beveik visos gaujos ir nelegalios antitarybinės buržuazinės nacionalistinės organizacijos.

Lietuviškai-vokiškųjų nacionalistų vadai, be mažų išimčių, suimti ar sunaikinti, o tie gaujų dalyviai, kurie apgaule arba grasinimų bei teroro verčiami buvo įtraukti į gaujas - pasidavė Tarybų valdžios organams ir sugrįžo prie ramaus darbo. Daugelis jų sąžiningu darbu išpirko savo kaltę Tėvynei.

Tačiau yra žinoma, kad kai kurie banditai pasidavė Tarybų valdžios organams ne savo noru, o gaujų vadų nurodyti; taipogi yra žinoma, kad jie ginklų neatidavė, tebe palaiko ryšius su savo vadais ir padeda lietuviškai-vokiškiems nacionalistams vykdyti jų zveriskus darbus prieš ramius gyventojus.

Atsižvelgdamas į tai, kad kai kur dar tebėra lietuviškai-vokiškųjų nacionalistų likučių, kurie savo banditaisiais veiksmais trukdo ramų piliečių gyvenimą, siekdamas galutinai likviduoti tuos lietuviškai-vokiškųjų nacionalistų likučius, -

ĮSAKAU:

1. Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato apskričių ir valsčių viršininkams, Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato kariuomenei ir liaudies gynėjų būriams tuojau imtis griežtų priemonių apvalyti visoms Lietuvos TSR apskritims nuo lietuviškai-vokiškųjų nacionalistų likučių.

2. Visiems savo noru pasiduodantiems banditams, jų tarpe ir gaujų vadams, LLA ir kitų buržuazinių nacionalistinių organizacijų dalyviams, po to, kai jie pasiduos ir atiduos ginklus, jokių represijų netaikyti, paleisti juos į savo namus ir išduoti pasus.

3. Gaujų dalyviams, kuriems jų vadai banditai draudžia savo norais pasiduoti Tarybų valdžios organams, išakau užmesti tokius vadus ir organizuotai atvykti su ginklais į Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato išaisinimo darbus. Niekas iš asmenų, užmususių banditų gaujų vadus ar eilinius banditus, trukdancius jiems pasiduoti, nebus traukiamas atsakomyben.

4. Anksčiau pasidavusieji banditai, bet dar neatidavusieji ginklus, taip pat kiti asmenys, turintieji ginklus, - privalo nedelsdami atidavti ginklus Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato įstaigoms.

5. Banditų ir buržuazinių nacionalistinių organizacijų dalyvių, nepasidavusių Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato įstaigoms, seimas suneigiamas ir istremti.

6. Gyventojai, kurių namuose ir sodybose yra bunkeriu ar kitokiems slėptuvių banditams ir besislapstantiems nuo valdžios organų asmenims, privalo nedelsdami pranešti apie tai Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato įstaigoms.

Asmenys, neatidavusius ginklų ir nepranešusius apie jų turinius bunkerius bei slėptuves, suimti ir teisti kaip banditus.

7. Asmenys, žinantieji bunkeriu ir slėptuvių vietas, nepriklausomai nuo to, kur tos slėptuves būtų, privalo nedelsdami pranešti apie tai Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato įstaigoms.

Visus tuos, kurie, žinodami bunkeriu bei slėptuvių buvimo vietas, nepranešė apie tai Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato įstaigoms, suimti ir teisti kaip banditų pagalbininkus.

LIETUVOS TSR VIDAUS REIKALŲ LIAUDIES KOMISARIATAS

Generolas majoras BARTAŠIŪNAS.

A U Š R A.

- Kastytis -

Užmirškite žmonės pagiežą ir kraują,
Kas buvo-prakeikite tai!
Pradėkite sviesų gyvenimą, kraują,
Mylekit viens kitą karštai!

Kur artimo meilė, per amžius ištrokšta?
Juk skausmo jau žemei gana!
Tamsa juk nuvyta, naktis juk parblokšta,
Kai breksta ausra balsgana.

LABDARYBĖS DIDYSIS VAJUS

"Kas myli Dievą visa širdimi, tas vardan Jo myli ir savo artimą". Tai begalo gražus krikščioniskas posakis, kuris yra taip senas, kaip sena ir pati krikščionija. Ta tikrai prakilnia ir artimo meiles papuošt dorybe persiemus, didžioji mūsų prakilnadvases visuomenės dalis įsteigė "Lietuvių Labdarybės Draugija". Jos pagrindiniu tikslu yra suteikti pagalbą nelaimėje, varge, ligoje, ypač benamėje senatvėje ištikusius mūsų brolius ir seses lietuvius. Ši prakilui draugija turi savo skyrius kiekvienoje didesneje lietuvių kolonijoje, arba parapijoje ir gana uoliai dabuojasi sulig išgalių nustatytoje veikimo darbuoteje.

Kad pasiekus labiau žymesnių ir našesnių darbo vaisių, centralizuotos pajėgos, jau prieš keletą metų, raginant Chicagos Kardinolui, Jo Eminencijai Samuel Alf. Strich'ui, sumanyta pastatyti graži, erdvinga "Senelių-cių Prieglauda" prie McCartley Road, Oakland Park, Ill., visos lietuvių išėivijos vardu. Darbas pradėtas berods 1941 m., tačiau nelaimingasis II pasaulinis karas sustabdė gražaus plano įvykdymą gyvenime.

1946 m. rudenį, suburta visos tauriosios visuomenės pajėgos ir prieglaudos užbaigimui nutarta pravesti "milžinišką vajų". Šio gana sunkaus darbo priesakyje stoji daugelis išymių tautiečių, vadovaujant gerb. pralotui M.L. Krusui ir kun. A.M. Linkui, sv. Kryžiaus parapijos klebonui, Chicago, Ill., ir kitiems. Vajaus patrauklesniam pasisekimui sukelta gana žymus išlaimėjimo fondas: \$7,200.00 pinigais ir \$41,300.00 daiktais, kaip pav. naujas auto Dodge, Philco radio, Silver fox furs, electric refrigerator ir t.t. Tuojuo smarkiai pradėta darbuotis visose lietuvių kolonijose.

Sekmadienyje, gruodžio mėn. 29 d., 1946 m., šv. Kryžiaus parapijos erdyioje ir puosnioje salėje, laike tam tikslui parengto bankieto dėl virš 1000 svečių, įvyko šių "45 grand prizes" - dovanų laimėjimai, kurių pirmoje buvo \$2,000.00.

Ir pasitaikink tu man toks giliukis, kad pirmą dovaną laimėjo ne kokiame nors didmiestyje, ar milžiniškoj lietuvių kolonijoje - Chicagoj, New-Yorke, Montrealyje, Toronte, Pittsburghe, Waterburyje, Worcesteryje, ar kur kitur, ir ne koks nors turtingas lietuvis biznieriūs, ar profesionalas, bet visai mažame, vargiai kam zinomame miestelyje, Athol, Mass. lietuvių kolonijoje ir tai dar ne lietuvis, nekatalikas Dr. Ray Fessender osteopatas, kurio ofisas randasi 415 Main Str. Jo laimikio bilietas buvo No. B.52777 ir jis gavo Labdarybės vajaus pirmą dovaną \$2,000.00. Prave tu čia pažymėti, kad laimetojui šį bilietą pardave kun. S.J. Vembre - "Padanges Aras" lapkr. 19d., 1946 metais.

Nors ir nekatalikas, tačiau Dr. Fessenden yra didelis lietuvių tautos prietėlis ir biciulis. Kad įrodyti sia savo biciulystę mūsų tautai, jis žada dovanoti pusę laimikio \$1,000.00 atgal senelių prieglaudai, kaip tik gaus vąjaus čekį ir pageidauja, kad jo vardu būtų įrengtas vienas kambarys prieglaudoje su tokiu ant jo durų užrašu: "Dr. & Mrs. Fessenden and "Padanges Aras" Dec. 29, 1946, Athol, Mass."

Tai yra begalo gražus pavyzdys visiems mūsų tautiečiams, ypač biznieriems, profesionalams ir kitiems visuomenės vadams. Didi garbė priklauso prakilnasirdžiam Yankee, Dr. R. Fessendemui, buvusiam Atholio majorui, už tokią stambiają auką mūsų brangiai ir sveikintinajai senelių prieglaudai. Tačiau nemazesne garbė yra ir laimikio įpiršėjui "Padanges Arui", kuris šioje lietuvių kolonijoje vien tik svetimtaučiams, ypač žydams profesionalams ir biznieriems, taipgi ir milijonieriui p. Oscar L. Horton'ni, Arthur H. Starrett'ni, yra pardavęs 2,000 vąjaus bilietų lygiai už \$1,000.00.

Senelių prieglauda bus visai užbaigta ir pašventinta Šv. Kazimiero Karalaicio dienoje, kovo mėn. 4 d., 1947. m. Jos pastatymas kainuos virš \$300,000.00 ir bus vietos dėl 100 senelių - čių. Jai vadovaus ir uoliai juos prižiures mūsų brangios lietuvaite - seselės Kazimierietės, kurių motiniškas namas randasi 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill.

Taigi dar nėra pervėlu ir kitiems mūsų tautiečiams prisiūsti stambesnius tam tikslui aukas gerb. Kun. A.M. Linkaus vardu, 4557 So. Wood St. Chicago 9, Ill., ir tuomi pasekti šio gerasirdžio Daktaro pedomis.

Juk ir mažiausi išmalda vargšams, auka senelių - benamių prieglaudai, šusilauks simteriopo atlyginimo danguje nuo meilingo našlaicių ir pėturcių Karaliaus !!!

— Padanges Aras —

B. A. L. F. 'O.

Ž I N I O S.

TREMTINIAI NEBUS VERČIAMI GRIŽTI

BALF pirmininkas kun. Dr. J.B. Koncius, BALF Direktorių Tarybos ir valdybos įgaliotas, paruošė ir įteikė atitinkamoms įstaigoms visą eilę pareiškimų apie lietuvių tremtinių Europoje padėtį. Pareiškimuose buvo plačiai ir išsamiai nušviesta tremtinių gyvenimo padėtis ir jų negrįžimo gimtinin krastan priežastys. Pareiškimuose taip pat nurodyti praktiski pasiūlymai kaip turėtų būti elgiamasi su tremtiniais ir kokia parama be jokių atidėliojimų jiems teiktina. Ten buvo išdestytos ir didelės skraielos, padarytos ir daromos, Lietuvos žmonėms.

Pareiškimai buvo įteikti prezidentui Trumanui, valstybės sekretoriui Byrnes, karo departamentui ir kitoms įstaigoms.

I pareiškimą prezidentui Trumanui atsakė Valstybės Departamento Rytų Europos reikalų skyriaus viršininkas Llewellyn E. Thompson.

Savo atsakymo rašte p. Thompson pirmoje eilėje pažymėjo, kad Jungtinių Amerikos Valstybių pažiūra Baltijos valstybių atzvilgiu nėra pakeitusi, kad Baltijos Valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) atstovai Amerikoje tebera šios šalies vyriausybės pripažinti.

Toliau p. Thompson pareiškė, kad nebus priverčiama tremtinių grupė, kad Jungtinėse Tautose steigiama Tarptautinė Pabėgėlių Organizacija (IRO) turės savo tikslu pagelbėti tremtiniais (atskiriems asmenims, šeimoms ir grupėms) išsikurti naujose vietose. Tuo pačiu tikslu rūpinasi Intergovernmental Committee on Refugees.

Karo departamento vardu į pareiškimą atsakė generolas O.P. Echo. Jis pažymėjo, kad departamento ir kariuomenės vadovybė stengiasi pagelbėti tremtiniais, kiek tik yra įmanoma.

Kun. Dr. J.B. Koncius atitinkamus pareiškimus yra įteikęs ir Anglijos užsienių reikalų ministeriui Ernest Bevin. Pono Bevino vardu atsiųstas jo pavaduotojas, kuris nurodė, kad BALF pirmininko memorandumas perduotas anglų aukštiems pareigūnams, tvarkantiems anglų užimtas Vokietijos ir Austrijos sritis.

Drabužių ir avalynės siuntinys Europos lietuviams.

Gruodžio 13 d. iš BALF sandėlio išgabentas dar vienas drabužių, avalynės ir kitų daiktų siuntinys lietuviams tremtiniais Europoje susidūti. Siuntinys susideda iš 28 maišų drabužių, 10 dėžių avalynės, 3 dėžių maisto produktų, 1 dėžės odos, 1 dėžės mokykloms reikmenų ir dviejų dėžių kitokių reikmenų.

Siuntinys išėjo laivu S/s Cheticamp į La Havre. Siuntinio svoris 4,695 sv., \$4,000.00 vertes.

UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.

1946 m. gruodžio 26 d.

SPAUDAI, BALF SKYRIAMS, LIETUVIŲ PARAPIJŲ KLEBONAMS IR LIETUVIŲ ŠALPOS DARBUI KOOPERUOJANČIOMS ORGANIZACIJOMS

Ryšium su Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo Seimo nutarimu, 1947 metais praversti visoje Amerikoje aukų rinkimo vąjį BALF Direktorių Tarybos Valdyba šiuomi kreipiasi į visus BALF skyrius, lietuvių parapijas, lietuvių šalpos darbui kooperuojančias organizacijas ir visuomenės veikėjus, prašydama 1947 metais, kovos

2 d. savo kolonijoje surengti kokio nors pobūdžio didesnę pramogą, kurios pelnas būtų skirtas lietuvių šalpos reikalams. Ten kur nėra organizacijų, vietiniai gyventojai veikėjai prašomi suorganizuoti bent šeimyninio pobūdžio pobūvius.

Svarbu, kad tą dieną - kovo 2 d. įvyktų kokios nors pramogos visose Amerikos lietuvių kolonijose, nuo Atlanto iki Pacifiko ir nuo Kanados iki Meksikos sienos.

Kokie tie parengimai turi būti, priklausys nuo vietinių sąlygų ir galimybių, bet svarbu, kad tą dieną, pramogose susirinkę lietuviai jaustų, kad jie kartu su visais kitais Amerikos lietuviais, tą pačią dieną pašvenčia lietuviams tremtiniam aukas rinkti.

Tegul ta diena visur: mieste ir kaime, miestelyje ir didmiestyje, kiekvienas lietuvis dalyvauja tokioje pramogoje, tegul jis jaučiasi, kad tą dieną jo prisidėjimas prie bet kurios pramogos, neša pelną, kuris skiriamas kilniam ir reikalingam darbui -- vargstančių nuo karo nukentėjusių lietuvių sušelpimui.

Tegul 1947 metu kovo 2 d. būna LIETUVIŲ ŠALPOS DIENA!

B. A. L. F. VALDYBA.

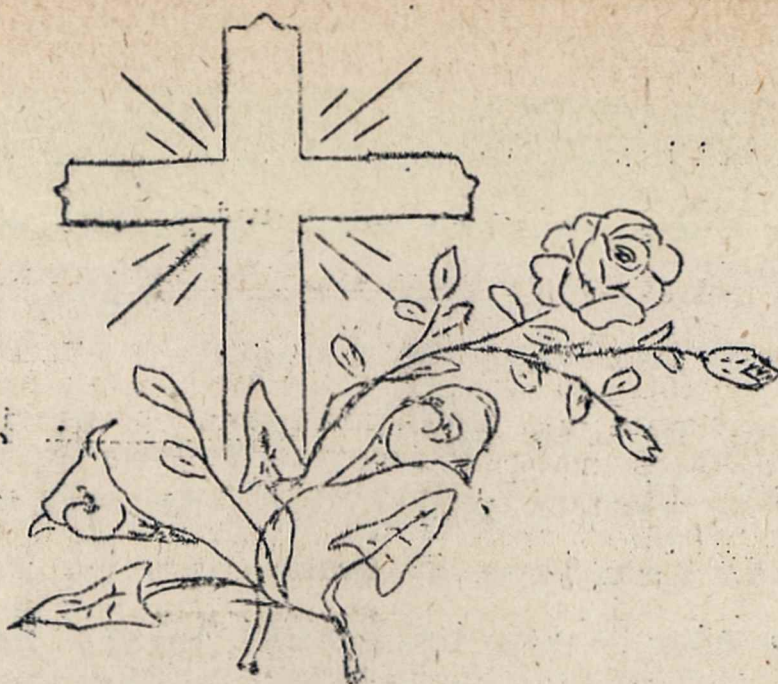
T A V O V A I Z D A S

- Kastytis -

Mane sielvartas bloškia prie žemės
Ir, kaip kirminą, nori sutrinti;
Pasalunu man nori priminti,
Kad gana jau kelionės benamės.

Kad klastingai tos svajos ir viltys
Mane, menką, palaiko sparnais;
Kad troškimai pavirto sapnais,
Kad užklojo juos kapduobes smiltys.

Ir tada aš šaukiuos tavo vaizdo
Ir stebuklas įvyksta many:
Dingsta mano skausmai kruvini,
As jaučiu silta ranką Apvaizdos.

Reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą mūsų buvusiam redaktoriui Jonui Ylai ir gerbiamiems S.D. Laskauskams, dėl netekimo mylimosios žmonos Onutės ir mylimos dukrelės.

Montréaliečiai begalo nustėbo sužinoje tokią liūdną, nemalonę žinę, nei vienas nenorėjo tikėti, kad ta jauna, maloni, priimta visų gerbiama moteriškė kuria matė savo tarpe pilna gyvumo, būtų nemalonios mirties nuskindą.

Niekados neužmiršime Onutės Ylienės (Laskauskaitės)
Lai būna lengva ilsėtis Amerikos žemelė.

"Nepriklausomos Lietuvos"

Administracija ir visos štabas.

P A D Ē K A.

1946 metų, gruodžio 17 diena, nelemta ir baisi mirtis išbrovė į mūsų tarpą ir nuskyne vieną, kuri buvo mums neapskaiciuojamai brangi. Netekome: brangiosios žmonos Onutės ir brangios dukrelės.

Prabėgo mėnuo, bet mus likusiųjų, širdyse žaiždos negyja ir ašaros nedžiusta. Mintimis su ja kalbame, girdime jos visad malonius žodelius ir rodos visuomet laukiame, kada sugrįš pas mus.

Žinome, ne jos valia buvo mus palikti. Vargšė, dar mirties akivaizdoje kartojo: "Nenoriu mirti, nes taip gražu buvo gyventi". Baisioji mirties smekla, nepasigailėjo jos, o jokia žmogaus ranką nebeįstenge apginti. Gal būt likimas, toks jau buvo skirtas, kad būtų jaunystėje apverkta ten, kur buvo gimusi ir laidota per tą pačią sventovę, kurioje buvo pakrikstyta.

Brangioji Onute, ilsekis ramiai šv. Kazimiero lietuvių kapinyne ir lauk mūsų ateinant, o mes čia likę su skaudančiomis širdimis, kolon gyvi busim minėsim tavo gražiai pragyventus trumpus metelius.

Liudėsio valandoje, mums didžiausi suraminimą suteikėte jūs malonus draugai kanadiečiai, kur iš Montrealo buvo prisiūsta net septyni puikūs gelių vainikai ir daugybe užuojautos telegramų ir laisvų. Tai buvo vienintelė mūsų paguoda tokioje sunkioje valandoje, nes daug lengviau yra kentėti, kuomet žinai, kad kas tavę užjaučia.

Taigi iš mūsų liudnos pastogės priimkite Jus kanadiečiai mūsų gilia padėką už kilnią mums užuojautą, kurios niekuomet nepamiršime, kaip nepamiršime mūsų brangios Onutės.

- Jonas Yla ir S. ir D. Laskauskai.

BALF VAJAUS ATIDARYMO IŠKILMĖS.

New York -- Sausio 24 d. Waldorf-Astoria viešbutyje įvyko oficialus ir viesas BALF 1947 metų Vajaus atidarymas, kurio programa buvo transliuojama per WNYC radijo stotį.

Vajaus atidarymo pietų jautrą invokaciją atkalbėjo J.E. arkivyskupas J. Francis A. McIntyre; Amerikos himnas sugiedotas artistei Barbarai Darlys vadovaujant. Izangos žodi pasake BALF pirmininkas kun. Dr. Juozas B. Koncius. Programos vedėju pakviestas generolas William N. Haskell, C.A.R.E. vedėjas.

Lietuvos ministerio vardu kalbėjo Lietuvos generalinis konsulas J. Budrys. Po jo kalbos, generolui Haskell paprašius pagerbti Lietuvai sugiedotas Lietuvos himnas. Pagrindinę kalbą pasakė James A. Farley, buvęs pašto ministeris, BALF Vajaus Garbės Pirmininkas. Savo kalboje paminėjo apie lietuvių praeities kovas už laisvę ir dabartinę lietuvių padėtį tremtyje. Jis ragino selpti lietuvius tremtinius ir atidaryti jiems vartus į Ameriką. Savo kalbą baigė pareiškimu, kad BALF darbas yra vertingas tikslas, vertas visų paramos.

J.E. vyskupas John Mark Gannon, (Erie, Pa.), Vyskupu Administracinės Tarybos (N.C.W.C.) izdininkas, įteikė BALF pirmininkui Kun. Dr. J.B. Konciui Amerikos katalikų vyskupų dovaną lietuviams selpti -- \$10,000.00 ceki. Savo jautrioje kalboje J.E. ragino remti Bendrąjį Amerikos Lietuvių Salpos Fondą, gelbėti lietuviams tremtiniams ir turėti vilties, kad Lietuvai atgaus savo laisvę ne kulkomis ir kraujo praliejimais bet pasaulio valstybininkų dosnumo dėka.

Baigdamas programą, generolas Haskell perstatė prelatą Patrick O'Boyle, War Relief Services, N.C.W.C. reikalų vedėją, kuris atstovavo kardinolą Francis Spellmaną, tą dieną turėjusį išvykti Kanadon į kardinolo Villeneuve laidotuves.

Paskutiniai kalbėjo New Yôrko miesto mayoro O'Dwyer atstovas Deputy Commissioner of Welfare Joseph P. Piccirillo ir Amerikos Darbo Federacijos pirmininko William Green atstovas William Collins, kuris indorsavo BALF vajų organizuotų darbininkų vardu.

Pasibaigus kalboms, kun. Jonas Balkūnas, Maspetho parapijos lietuvių vardu įteikė \$1,000.00 ceki Maspetho vajaus kvotos sąskaiton. Tai proga kun. V. Karalevičius, Bayonne, N.J., Sv. Mykolo par. kleb. kun. M. Kemežio vardu, įteikė nuo BALF # 61 skyriaus \$450.00 ir nuo Sv. Juozapo parapijos, Bayonne, N.J., \$50.00. Katheryn A. Namaksy iš Boston, Mass., BALF # 17 skyriaus prim., įteikė \$200.00 BALF # 17 skyriaus vardu. Iš viso vajaus atidarymo metu BALF'ui įteikta \$11,700.00.

Muzikalinę programą labai skoningai atliko rt. Barbara Darlyš. Jai akomponavo Tadas Sidlauskas. Svečius salėje priiminėjo, tautiskais rubais pasirengusios, Ona Valaitienė ir Aldona Valaityte.

Skaitykite ir platinkite "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ".

MONTRÉAL

ZINIOS

KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA METINIS SUSIRINKIMAS

26 d. sausio bažnytinėje svetainėje įvyko K.L.C.T. metinis susirinkimas gyvas ir energingas.

Iš visų apyskaity ir raportų, buvo matoma Tarybos didelis veikimas ir kad "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalas leidžiamas tvarkingai. Susirinkusieji matydami gražius nuveiktus darbus, saltai apdiskusavo planus ateinančiams metams.

VALDYBOS RINKIMAI.

Kadangi senąją valdybą visi buvo užganėdinti, todėl nieko nelaukiant buvo pasiūlyta palikti tą pačią, su mažais pakeitimais.

Čia ir paduodų valdybos sastatą.

Pirmininkas: Antanas Navickas.
Vice-Pirmininkas: Julius Trumpas.
Sekretorius: Leonas Gudas.
Skr. Padejejas: Jonas Gaurys.
Kasininkas: Jonas Duncikas.
Revizijos Komisija: K. Žiziūnas ir M. Lukošius.
Parengimo Komisija: J. Leknickas, J. Kuprevičius,
V. Skuda, J. Salala, P. Baguzis, M. Lukošius,
K. Radzevičius, S. Yespelkis, A. Barauskas,
J. Miliene, P. Morkuniene, O. Baltrusaitiene,
A. Štankiene, O. Motuziene, O. Mitcheliene,
S. Ziziuniene, J. Pagnokaitiene, M. Leknickiene,
M. Skudiene, L. Vaupsiene.

Aptarta 16-tos vasario minėjimas su prakalbomis ir vakariene. Jos draugijos kurios dalyvavo, nutare dalyvauti minėjime bendrai ir imti visomis išgalemis Lietuvos vadavimo darbą.

Linkime Valdžybai ir Tarybai darbuotis nenuilstančiai per 1947 metus.

- Biržietis -

Š I A U N I V A K A R I E N Ė

Šv. Onos Pašelpinė Draugija suruošė metinę vakareinę, 26 d. sausi Šv. Kazimiero parapijos svetainėj.

Žmonių susirinko labai daug. Darbsčios šeimininkės pavaišino vis skaniais valgiais ir gėrimais. Pasigirdo malonios lietuviškos dainos. Programą vedė mūsų kolonijos veikėjas Antanas Sakalas labai gražiai. Perstata keletą kalbetojų, tarp kurių dalyvavo gerbiamas ir mylimas svečias Tevelis S. Kulbis.

Turėjo taipgi gražų traukimą kuri paaukavo Draugijos narės: M. Šilkauskienė, skanios degtinės bonką - K. Jasutiene, uztiesimą megzt (ranku darbo) - Domicelė Miluviene, išsiuvinėtą rankšluostį ir paduska - P. Morkunienė virtį kavai puoduką. Štai kurie turėjo laimę islosti: J. Malisaukas, J. Jasiuniene, F. Dubauskas, A. Ruzgiutė ir J. Kvietinskas.

Susirinkusieji linksmi ir smagiai praleidę vakarą skirstėsi namo. Ši grazi vakariene atnešė grazu pelną \$165.29.

Šv. Onos Draugijos pirmininkė D. Girdauskienė ir valdyba, širdingiausiai dėkoja didžiai gerbiamam klebonui J. Bobinui už didelę pagalbą suruošime šio parengimo. Kazimierai Žižūnienei už parupinimą maisto kurio buvo sunku gauti. Visoms šeimininkėms už pasidarbavimą ir suauko jimą įvairių valgių, kad ne jų duosnumas nebutume tokį pelną pasiekę. Programos vedėjui A. Sakalui už perstatymą vakaro programos. Visiems darbuotojams, aukotojams ir visiems atsilankiusiems į vakarienę dar kartą acių!

Šv. Onos Pašelpinė Draugija piniginią gražiai stovį turi \$1,115. bankoj. Linkime kad šiais metais trigubai turtas padidetu.

L I G O N I A I.

O. Baltrušaitienė ir O. Urbonienė perleido sunkias operacijas, dabar jau randasi namuose ir po-biski stipreja, tikimės neužilgo pamaty mūsų parengimuose.

K. Senkuvienė (Balkevičiutė) "Jewish General" ligoninė, turėjo sunkią operaciją, dabar siek tiek pagėrėjus.

A. Jonikiutė labai sunkiai ir seniai serga.

K. Statkevičienė irgi sunkiai apsirgo.

Vinėą Milerį 28 d. sausio, sužeidė dirbtuvė.

Juozas Šilkauskas sužeidė koją, praktikuodamas žiemos sportą kalnuose, dabar randasi "Royal Victoria" ligoninė.

Visiems ligoniams linkime kantrybės skausmuose ir ko greičiausiai susveikti.

VESTUVIŲ VARPAI - SUSKAMBĖ.

- 1946 m. 2 lapkričio, James Alexander Manchios ir Kazimiera Biliuniute.
 - " 9 lapkričio, Antanas Černius ir Kazimiera Balsytė.
 - " 3 gruodžio, Paul Yvon Boulanger ir A. Albina Medikiute.
 - " 28 gruodžio, Juozas Alex. Paulauskas ir Mildred Emilija Pakirskiute.
 - 1947 m. 1 vasario, Antanas Sapranas ir Albina Šimkiutė.
- Linkime linksmo gyvenimo jaunavedžiams.

.

G A R N I O D O V A N O S

Susilaukė malonių svečių kurie pakrikštytą:

- 1946 m. 30 lapkričio, Helen Agnes Elizabeth dukte Juozo ir Alenos (Miller) Girdausku.
- 1947 m. 11 sausio, Stanislovas Marion sūnus Jono ir Teofilės (Kazenevičiutės) Kasberuk.
- 1947 m. 12 sausio, Robert Stephen sūnus Harold ir Marijonos (Dereškevičiutės) Hughes.

.

Sausio 23 d. išvažiavo paviešėti į Chicago Ill., p. K. Žižiūniene. Jinai nuvažiavo netiketai padaryti surpriją.

GAUSI AUKA.

Sausio 19 d. įvyko D.L.K. Vytauto Neprig. Klūbo Šermonų susirinkimas, kuriame gerasirdziai nariai ir gerb. pirmininkas J. Vilkaitis paskyrė didelę auką dėl naujos Sv. Kazimiero Montrealo Lietuvių Bažnyčios. Klūbo Valdība 25 d. sausio iteikė parapijai ceki, dviejų tukstancijų doleriu.

Gerbiamas klebonas J. Bobinas ir Parapijos Komitetai nuoširdžiai dėkoja D.L.K. Vytauto Neprig. Klūbui už tokią gausią auką.

Vytauto Klūbas stovės pirmoj eilē kaipo stambiausias naujos bažnyčios aukotojas.

.

ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ PARAPIJOS ATSKAITA.

- 1 9 4 6 m. -

Pajamu	\$34,432.11		
Žmonių paskolinta	\$ 6,450.00		
Pajamų lieką	\$27,982.11	Išlaidu	\$12,442.71
Pelnas 1946 metams	<u>\$15,539.40</u>		
Balansas bankoj nuo 1945 m.			\$15,773.35
Pajamas 1946 m.			\$34,432.11
		Viso -	\$50,205.46
Išlaidos 1946 m.			\$12,442.71
Gruodžio 1946 m. bankoj			\$57,762.75
"Victory Bonds"			\$40,000.00
		Turtas -	\$77,762.75
Žmonių paskola			\$16,364.00
Lieka viso Parapijos turto			<u>\$61,398.75</u>

Pereitą metų pirkom žemę (Parthenais gatvės ir Gauthier gatvės kampo) už \$3,000.

Įtaisėm aliejaus apšildymo sistemą bažnyčioj už \$1,275.00.

Atmokėjome visus likusius taksus už gatvę, taipgi visus taksus naujo sklypo žemes.

Iki šiai dienai žmonės ant naujos bažnyčios yra aukavę \$2,667.00 Vytauto Klūbas \$2,000.00 viso \$4,667.00.

Parapijinė mokestis 1946 metais atnešė \$1,665.50.

Valio Lietuviai!!!!

- Klebonas J. Bobinas -

P.S. Pilnesnę atskaitą klebonas duos bažnyčioj 23 d. vasario.

16 VASARIO LIETUVIŠKAI PER RADIJĄ.

Lietuvių tautos šventėje, sekmadieni 16 d. vasario, 5 valanda po piet (pusę valandos) atsisukus radiją ant C.H.L.P. stoties, pasigirs bangonis "Lietuviškos Dainos". Programą išpildys bažnytinis choras po vadovyste vargoninko K. Žiziuno. Parapijos klebonas J. Bobinas tars žodį.

26 d. sausio, klebonas J. Bobinas išvažiavo pailsėti porą savaitių į New York, savo vietoj paliko Teva S. Kulbį.

Linkime linksmū atostogū ir laimingo sugryžimo.

PRANEŠIMAI.

Sausio 27 d. Kanados paštas tapo atidarytas dėl siuntinių į Vokietiją. Siuntiniai eina į visus zonas 11 svarū sunkumo.

Ištieskime pagelbos ranką saveiems.

Gauta pranešimas iš Gerbiamo Lietuvos Kanados Konsolo G.L.P. Grant-Suttie.

Kanados Imigracijos statutos, atsigaus artimoj ateiti, daleidžiant įvažuoti į Kanadą. Būz įleidžiami:

Tėvas ar motina, nevedę sūnus ar dukterė bile kokių metų, nevedę brolis ar sesuo, arba naslaiciai broliavaikiai ar seserečiai, žemiau sesio likos metų amžiaus. Gyvenantieji Kanadoj gali priimti ir užlaikyti mine tas gimines.

Norintieji į Kanadą atsiimti savuosios iš Vokietijos turi kreiptis į Lietuvos Konsulatą Kanadoj. Visą pagelbą suteiks priruosdamas reikalingas popieras dėl pridavimo Kanados valdzios istaigai.

Kreipkitės šiuo antrašu:

The Hon. G.L.P. Grant-Suttie,
Consul General of Lithuania,
110, St. George Street,
Toronto 5, Ontario,
Canada.

SVEIKINIMAI ŠVENČIŲ PROGA.

Sveikinu gerb. p-lę Marytę Arlauskaitę ir visą "N. Lietuvos" štabą su Šv. Kalėdomis, linkėdama kad jose rastumet poilsio ir ramumo nuo visų darbų, o ypac tų kurie nera ikainuojami nei apmokami, tai visuomeniniai darbai. Kad Šv. Kalėdų sentimentas suteiktų jums tiek ramumo ir prasalintų visus sunkumus iš jūsų sirdies, kad ji naujai atgimusi suteiktų jums naujų jėgų tiems darbams, kurie negali būti užbaigti tol, kol mūsų brangi Tėvyne Lietuva okupuoto reteziais apkaustyta, kol jos vaikai neturi teisės laisvai ir lietuviškai dirbti, kalbėti ir net protauti; kol didelė tų vaikų dalis velka istremimo jungą Sibire - ar vargsta ir ilgisi Tėvynės pabegime ir istremime Vokietijoje ir kituose Europos vakarų krasuose. Lai ir Nauji Metai, bus naujuoju lapu, kuriame įrasysit rezoliuci

Ją, kovai, prieš įvairią priešpaudą mūsų Tautai ir visai žmonijai ir la-
tas viskas nebus jums apsunkinimu, bet lai Dievas, atitraukia visas ne-
laimes nuo jūsų, kad tie svarbus ir sunkieji mūsų Tautos darbai būtų jums
lengvi.

To pat linkiu bendradarbiams ir skaitytojams, nes ir mes, galime
daug daugiau pasidaruoti mūsų vargstanciai Tėvynei negu kad iki siol
dirbom. Atsiminkim, kad kiekvienas tas tas žodis už Lietuvos teises,
kiekvienas suteiktas centas jos išgelbėjimui iš vergijos - turi reiksmę
ir subūrę savo jėgas bendron veiklon - greičiau ją išvaduosim.

Toronto, Ont.
Canada.

- M. F. Yokubynienė -

Brangus Tautiečiai!

Sveikinu su Naujais Metais ir kreipiuosi į visus geros valios
lietuvius. "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalo leidejus: redakcijos ir
administracijos einancias pareigas p-lę mokytoją Mariją Arlauskaitę,
p-lę stencilistę Emiliją Norusevičiūtę, nenuilstanti darbuotoją Leoną
Gudą kuris savo rankomis suką masiną daugeli metų be jokio atlyginimo,
ponus Lekniakus, kurie užlaiko savo patalpose "N.L." spaustuve, taipgi
be atlyginimo.

Dar yra lietuvių kuriu rankos tiesoginiai negali pasiekti darbu-
tis prakilniame darbe bet prisideda su idomais raštais arba aukomis.
Nepazysta asmeniškai, tik suprantu jų gerą lietuvišką širdį ir duosnią
ranką.

Visiems dėkuoju už koperaciją ir linkiu 1947 metais geriausiu
pasisekimų.

- M. Lukošius -

Montreal, Que.

Taip-pat gautą malonūs linkėjimai su dovaną no p. J.M. Šaltenio
iš Chicagos Ill., P.M. Endzulis iš Chicago Ill., P.P.J.D. Cress iš Detro
Mich.

"N.L." administracija ir štabas tarę širdingą ačiū, už visus
gražius linkėjimus ir stengsis ateityje dar smarkiau darbuotis, kad mūsų
Tėvyne Lietuva sulauktų skaiščių laisvės dienų.

NAUJAS ŽURNALAS "KALIFORNIJOS LIETUVIS"

Kalifornijos Lietuviai jau yra gerai susiorganizavę. Net nuo 1946
m. pradėjo leisti savo laikrasteli "Kalifornijos Lietuvis", kuris patvir
į gražų žurnalėli. Ką tik gautame gruodžio mėn. numeryje be vietinių or-
ganizacijų veikimo apzvalgos dar jame randame rimtų straipsnių: Julės

Liesytės - "Kūčios", Algio Regio - "America is turning Westward", Milton C. Stark - "Who is punishing The Russian War Criminals", "Territory of Alaska", A.F. Tamulio - "Won't you read this", Peter Bogin - "Looking Around California", Dr. K. Paksto ir Kun. Dr. J. Konciaus biografijos.

"Kalifornijos Lietuvis" leidžiamas - 2721 Logan St., Oakland, Cal.
Jo metinė prenumerata yra du doleriai.

Kas planuoja aplankyti Kaliforniją ar net ten apsigyventi, būtų naudinga jį perskaityti ir susipažinti su lietuvių veikimu, gamta ir gyvenimo sąlygomis.

- Korespondentas -

P A J I E Š K O J I M A I

- Jankūniu Motiejaus ir Jono, Biržų apskr., Papilų valsč., Myliškiu km.
- Daunorio Antano, Panevežio apskr., Molainių km.,
- Maladauskū Jono ir Maladauskaitės (Momkevičiienė) Vilkaviškio apskr., Pilviškių valsč., Trakinių kaimo.
- Vaitkaus Juozo, Šiaulių apskr., Šiaulėnų valsč., Petrošių km.,
- Abako Izidoriaus, gyvenusio Capuscasing Ont., Šiaulių apskr., Kuršėnų valsč., Girlaukių kaimo
- Šinkunė Albiną, Panevežio apskr., Šimonių valsč.,
- Rekešiaus Kazio,
- Bataičio Prano,
- Kyno Jurgio,
- Balsių Vinco, Antano, Juozo, Sakių apskr., Kudirkos Naumiesčio,
- Valčiuko Antano, Vaiguva - Kelmė.
- Vilčinskų Stasio, Jono, Karolinos, Ukmergės apskr., Panoterių valsč., Piliakalnių km.,
- Stanevičiūtės Vilhelminos, duktė Juozo ir Zofijos iš Latvijos.
- Petrevičio Prano, Šakių apskr., Sintautų valsč.,
- Rimkūno Broniaus, Panevežio apskr., Smilgiu km.,
- Rimkūnienės Anastazijos (Antanartytė)
- Tačelausko, Vilkaviškio apskr., Gižiai.
- Ukelio, Marijampolės apskr., Puskelniai.
- Vizbaro Petro, Panevežio apskr., Šimonių valsč., Nočiunų km.,

- Kračineno Juozo,
- Jasiuno Povilo, Rokiškių apskr., Pandelio valsč., Volkelių km.,
- Sėmturio William, Klaipėdos krašto, Dargužių km.,
- Koegst William, Klaipėdos, Lankupių km.,
- Jasiunevičiaus Benedikto,
- Balytaitės Elzbietos.
- Keturukio Liudviko, Šiaulių apskr., Skaistgirio valsč., Rėnuškių km.
- Dovydaičio Juozo, Šakių apskr., Šlišų km.,
- Šėpuraičio Jeronimo, Vilkaviškio apskr., Alvito valsč., Viščiakainų
- Šlitterio Karolio,
- Šlapelio Albino,
- Jankausko Aleko, Alytaus apskr., Stakliškių valsč., Trečionių km.,
- Kaminsko Jono, Alytaus apskr., Stakliškių miesto.
- Ulozio Jono, Alytaus apskr., Stakliškių miesto.
- Aitučio Prano, Alytaus apskr., Stakliškių valsč., Alšininkų km.,
- Gustainio Antano, (Gussen Anton) Šakių apskr., Griškabūdžio valsč.,
Bliuviškių apskr.
- Virbylienės Anastazijos, (Šlekytė) Vilkaviškio apskr., ir valsč.,
Oskabalių kaime
- Malinauskaitės Domicelės, Panevėžio apskr., Viešintų valsč., Bilėnų
- Klinų Emilijaus ir Karoliaus.
- Galinaičio (Galinis) Adolfo, Vilkaviškio apskr., Pilviškių valsč.,
- Klaws Miko Richardo ir Martino Alberto, Spengiai, Klaipėdos krašto.
- Švedu Edvardo, Aleksandro ir Olgos.
- Miliuko Edvardo.
- Banaičio Simano, Šakių apskr., Kidulių valsč., Dagilių km.,
- Burkšo Simano, Šakių apskr., Kidulių valsč., Burgaičių km.,
- Debloga Juozo, Panevėžio apskr., Kupiškių valsč., Ažuolytės vienk.,
- Puzino Jeronimo, Biržų miesto.
- Zenkevičiaus Juozo (Joe Zink) Šakių apskr.,
- Degučio Romaldo.
- Žastartienės Stasės, Vieksnų miestelio.

- Krollin Liudviko ir Frikė.
- Krollin Bertie, Emilie ir Annie.
- Morkunū Jurgio ir Juozo, Biržų apskr., Vabalninkų valsč., Unciškių km.,
- Urbetą Stepą ir Vincą, Šiaulių apskr.,
- Šlikų Juozo ir Teresės, Vilkaviškio apskr., Budviečio km.,
- Jusio Juozo, Švenčionių apskr., Melagenų valsč., Gilutos km.,
- Ložio Prano.
- Martinavičių Juozo ir Stefanijos,
- Lankučio Liudviko.
- Šargalio Viktoro iš Kybartų.
- Mažiučio Kazio.
- Miklovio Antano.
- Mickevičiutės (Saulėle) Anelės, gyvenusios (Montrėalyje).
- Motejunienės.
- Jankunų Motiejaus ir Jono, Biržų apskr., Papilių valsč., Myliškių km.,
- Kazlausko Petro.
- Mažeiko Motiejaus.
- Jurgučių Petro ir Stasio.
- Bacevičiaus, Šakių apskr., Girnių km., Lukšių parapijos.
- Jurkevičienės Marijos (Dambrauskaitės).
- Steponavičiaus Roberto, Alytaus apskr., Varėnų valsč., Perlojų km.,
- Rudėno Antano,
- Baikovičio Benno, iš Klaipėdos.
- Čiškauskaitės Agnieškos, Raseinių apskr., Šimkaičių valsč., Patolūpių km.,
- Menkeliūno Stasio, Raseinių apskr., Šimkaičių valsč., Patolūpių km.,
- Genevičiaus Mykolo, Kauno apskr., Biautonų km.,
- Sosnausko Juozo, Šiaulių apskr., Žeimelio valsč., Gelčių km.,
- Žemaitaičio Vilio, Šilučio apskr., Liaučių km.,

- Verbylo Juozo, Vilkaviškio apskr., Alvity valsč., Staugačių km.,
- Tyrvo Vinco sūnus Vinco, Narkunū km., Kauno apskr.,
- Birkano Zano iš Šalių apskr., Linkuvos Valsč., Dvarukū km.,
- Kavalauskio Vinco, Marijampolės apskr., Mikališkių valsč., Memstrak.
- Šiupšinsko Antano, Alytaus apskr., Statrškių valsč., Žiupių vienki.
- Šniečkių Jono ir Antosės iš Mekšriupių kaimo.
- Kuliečiaus Vinco iš Jezno valsč.,
- Samalaus Vaclavo, Kedailniu apskr., Prokapiu kaimo.
- Dainių Antaną, Mažeikių apskr., Vieksnių valsč., Kedrių kaimo,
- **Ėlekytės** (Wensky) Anastazyja duktė Tomo.
- Jurevičiaus Kazimiero.
- Zlatkaus Juozo, Rokiškių apskr.,
- Rudėno Antano, Utenos apskr., Garneliškių kaimo,
- Gobtaičio Juozo, Kidulių valsč., Tervaznykū kaimo,
- Pauliko Kazimiero, Kretingos apskr., Darbėnių valsč., Laužymės kaimo
- Saulaiko Mykolo.
- Verbliugevičiaus Gabrio.

Ieškomieji prašomi atsisaukti į "N.L." administraciją.

ATSINAUJINO "N.L." PRENUMERATAS.

M. Milerienė \$3.00, P. Petromis \$3.00, K. Mitchelis \$3.00,
 P. Abraitis \$3.00, M. Vaikšnoras \$2.00, K. Ziziunas \$2.00, J. Trumpa
 \$2.00, K. Stankus \$2.00, A. Botyrienė \$2.00, P. Petraitienė \$2.00,
 A. Versinskas \$2.00, K. Raitelis \$2.00, J. Ambrasas \$2.00, M. Kasberuk
 \$2.00, J. Paznokaitis \$2.00, J. Ramanauskas \$2.00, J. Arkauskas \$2.00,
 P. Rekštys \$2.00, J. Jokubauskas \$2.00, A. Katinas \$2.00, M. Teresevici
 \$2.00, M. Zavetskis \$2.00, J. Duncikas \$2.00, O. Silkauskas \$2.00,
 J. Leskevičius, K. Gegznas, M. Miliene, K. Bindokas, K. Merkevičienė,
 K. Staškevičienė, M. Kriaucialiuonas, K. Jasutis, O. Balsys, J. Pakulis,
 M. Ivaskevičienė, J. Dekšnys, J. Valasimas, M. Saltenis, N. Matulaitis,
 P. Vaupshas, A. Stankevičius, R. Zemaitienė, S. Ziziuniene, J. Morkunas
 V. Mitchelis (Rsm.) I. Skikas, D. Girdauskiene, S. Yaspelkis, T. Vicas
 A. Sakalas, is Montrealo.

J. Strodomskis \$5.00 Otterville Ont., V. Treigys \$5.00 Simcoe Ont.,
 Beineriene \$5.00 Toronto Ont., J. Saviciunas \$3.00 Boston Mass.,
 Waskes \$2.00 New Haven Conn., M. Endzelis \$2.00 Chicago Ill., M. Januš
 \$2.00 Winnipeg Man., J.D. Cress \$2.00 ir J. Tumsha \$2.00 is Detroit
 Mich., A. Zalidonis \$2.00, P. Bernatoniene \$2.00, P. Leksas \$2.00, P.
 Lekna \$2.00, L. Locius \$2.00, V. Banylis, J. Yokubynas, A. Jurtis,
 Antanaviciene is Toronto Ont., J. Gurklys, P. Kasparaitis is Timmins
 Ont., W. Konrat Elk Point Alta., J. Liutkevicius, Fisher Home Alta.,
 Viskiel, Boyle Alta., J. Thomas, Brooks Alta., A. Vaisnis, East Coulee
 Alta., L. Bartninkas ir V. Maciukonis is Winnipeg Man., J. Suta, Lakeview
 Ont., J. Pauza Temiskaming Que., T. Lukso, Hamilton Ont., B. Spudiene,
 Brooklyn, N.Y., J. Šaltenis Chicago Ill., T. Shukis Rochester, N.Y.

* * * * *

Gerbiamas J. Pauza iš Temiskaming Que., prisiuntė K.L.T. Centrai
 10.00 kaip auka dėl "Gelbėjimo Lietuvos". Ukrainiečiai irgi prisidėjo
 prie šio kilnaus darbo. Sekantieji asmens paaukavo: T. F. Parkin \$10.00,
 Kowalsky \$10.00, Prof. B. Kowalsky \$5.00.

Taryba tarią širdingiausiai ačių už aukas.

- - - - -

Juozas Tumša pajieško savo brolio Mykolo Tumšo, Panevėžio apskr.,
 Miežiskių valsč., Steponiškių vienkiemio.

Taipgi pajieško savo trijų pusbrolių: Jurgio, Simano, Adomo Juškū
 vilusiu is Panevezio apskr., Miežiskių valsč., Nainiškių km., Šie asme-
 ys randasi kur nors isvietinti.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti.

Mr. Juozas Tumsha,
 2700 Roosevelt St.,
 Detroit 16, Mich.
 U. S. A.

- - - - -

ŽODIS IŠ ADMINISTRACIJOS

Randasi mūsų žurnalo skaitytojų, kuriu prenumerata yra pasibaigusi.

Mes prasome atsisteisti su šiuo vienintėliu Kanados lietuvių lai-
 raščių pratesiant prenumeratą. Mokestis yra mažas, vos tik vienas doleris
 is i metus, todėl skaitytojui skriauda maza, o žurnalui kuris turi ne-
 mažai islaidu, parama bus didele.

Taipgi prašome visus lietuvius, kurie dar nesate užsiprenumeravę šio žurnalo, paremti mūsų lietuvišką darbą ir paremti judėjimą už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

- Adm. M. Arlauskaitė -

PAJIEŠKOMI ASMENYS

1. BAKUNAS, VINCAS
2. BAKUNAS, KAZYS - pakeitė pravardę į HAM. Prieš karą gyveno Milvauke valstijoje.
3. ČEPIENĖ, Antosė ROČKYTĖ - kilusi iš Žardiškių km., Čekiškės Valsč., Kauno apskr.
4. DOMIJONAITIS, Vladas - kilęs iš Pagausančių km., Girkalnio valsč., Raseinių apskr.
5. JURGILAS, Augustinas - kilęs iš Stirbaičių km., Tauragės apskr., gimė 1892-1893 m. atvyko į Jung. Valstijas 1913 m. Gyveno Chicagoje.
6. KILIK.VIČIUS - Broliai Jonas ir Juozas - kilęs iš Andriškių kaimo, Žaliosio valsč., Vilkaviškio apskr.
7. KLEVEČKA, Povilas ir Petras - gimė Skirsnemune, Jurbarkė. Turi dar du brolius.
8. KUNCAITĖ, Marcė - dukterė Stanislovė, kilusi iš prievačkos kaimo, Naujamiesčio parapijos, Panevėžio apskr. Į Ameriką atvyko prieš Didįjį Karą. Ištekėjusi.
9. KOVALENSKIENĖ, Petraitytė Ona - kilusi iš Plokščių km., Šiluvos valsč. Raseinių apskr.
10. LAUČIUS, Albinas ir Antanas - 1938 m. gyveno Chicagoje.
11. LAUČIUTĖS, Izabelės - 1931 m. lankusi Lietuvoje pas gimines Žalpių kaime. Motina Chicagoje turėjo maisto krautuvej.
12. RADŽEVIČIUS, Adomas - sūnus Adomo, kilęs Mykalajunų km., Ukmergės apskr., Gelvonai Valsč. Atvyko į Ameriką prieš Didįjį Karą.
13. RADOWITZ, Bersin Emilija - kilusi iš Biržų miesto. Atvyko į Ameriką 1912 metais. Apie 50 m. amžiaus. Turi sūnų Radoqitz Elmer apie 23 m.
14. ROČKA, Pranas - kilęs iš Žardiškių km., Čekiškės Valsč., Kauno apskr. Gyveno Chicago, Ill.
15. SAPIEGA-SAPAIGA-Antans - 1939 m. gyveno Chicagoje.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti - LITHUANIAN AMERICAN INFORMATION CENTER, 233 Broadway, New York 7, N.Y.

"16 VASARIO"

Šiu metų minėjimas, rengiamas vienas iš įspudingiausių minėjimų, koks yra buvęs bet kuomet Montrėale.

Atvyksta kalbėtojas iš Amerikos gerbiamas Dr. Antanas Gervydas, tik ką dabar atvykęs iš Prancūzijos tremtinys, kuris per 27 mėnesius sėdėjo Stutthofe koncentracijos lageri. Jis papasakos daug iš savo pergyventų vargū. Beabėjo tokis žmogus bus ypatingai įdomu išgirsti kiekvienam lietuviui.

Dainas išpildys Šv. Kazimiero parapijos choras po vadovyste vargoninko K. Žižiūno.

Minėjimas įvyks parapijos svetainėje, sekmadieni, 16 d. Vasario 1947 m. 3:30 po piet.

IŽANGA: V E L T U I.

Po prakalbų, bus "V A K A R I E N Ė". Galėsite skanių patiekalų pasivalgyti ir gero gėrymo išsigerti. Vakarienės tikietais \$1.25. Vaikams 0.50.

Lietuvi! Palik visus reikalus šalyje, nepatingėk ateiti į minėjimą, pagerbti tų, kurie taip sunkiai dirbo, kovojo ir mirė, kad mūsų Tėvynė Lietuva būtų laisva.

Kviečia: Kanados Lietuvių Centro Taryba.

2830 ALLARD ST.

Tel. WELLINGTON 4277

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, dėl kurių uždėdame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields).

Kiekvieną orderį pajemame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Su informacijomis, prašome kreipti

J. Kriaučeliunas

A. Majauskas

Matulaitis.

